

Načrtujemo naš jutri

To jesen smo sredi snovanj in načrtov. Investicijskemu paketu se pridružujejo analize uresničevanja sedanjega srednjeročnega načrta, katerega zadnje leto je še pred nami. Hkrati pa že tehtamo naše razvojne možnosti za obdobje 1981–85.

Naložbe iz sedanjega načrta so tudi podlaga za nadaljnji razvoj. Ta trdna povezanost med sedanjostjo in prihodnostjo daje naslednja glavna izhodišča:

- Obseg proizvodnje naših metalurških obratov je določen, zato moramo predvsem še naprej izboljševati strukturo izdelkov in njihovo kakovost.

- Večji izvoz je pogoj za razvoj v prihodnosti.

- Sodobnejša tehnologija terja večjo strokovno usposobljenost delavcev.

- Procesni računalniki lahko odločilno pomagajo racionalizirati uporabo surovin in energije.

- Delovne pogoje moramo še izboljšati in hkrati varovati okolje.

- Nenehno moramo krepiti ljudsko obrambo in družbeno samozashito.

- Samoupravne odnose in organiziranost moramo še naprej izpopolnjevati.

- Skrbeti moramo za skladen razvoj osebnega in družbenega standarda.

Kdor hoče danes graditi uspešno, mora graditi hitro. Zato moramo tudi mi stremeti k čim hitrejšemu zaključku začetih investicij, da bi čimprej začeli delati v moderniziranih ali novih obratih. Seveda moramo organizacijo in samoupravo učinkovito prilagoditi razširjeni proizvodnji, novi tehnologiji in napravam.

Če uvidimo, da moramo v naše izdelke vgrajevati čedalje več znanja, da bomo za manj ton več iztržili, se bomo laže in bolj zavestno odločali tudi za razvoj našega znanja, za čim sodobnejšo opremo naših raziskovalnih laboratorijev in za uvajanje računalniške tehnike v vodenje proizvodnih in poslovnih procesov.

Pri tolikšnem posodabljanju proizvodnje na znanstvenih osnovah bodo nujno rasli tudi posodobljeni medsebojni odnosi. Obdobje računalništva bo gotovo vplivalo tudi na rastočo samoupravljalno zavest ter povečevalo učinkovitost dogovarjanja ter sporazumevanja za naš boljši skupni jutri.

Kako izpolnjujemo planske obveznosti

Skupna proizvodnja v septembru je bila prekoračena za 3,4 odstotke, kumulativni zaostanek znaša 1,0 odstotka. Predvideni mesečni plan odpreme ni bil dosežen, zaostanek znaša 4,7 odstotka, v kumulativni 0,6 odstotka. Prekoračen pa je bil plan fakturirane eksterne realizacije za 14,4 odstotka, medtem ko zaostajamo v kumulativni za 1,2 odstotka. Mesečno prekoračitev beležimo tudi pri izvozu 5,0 odstotka. S tem se je tudi nekoliko izboljšalo stanje v kumulativni, kjer znaša zaostanek 27,1 odstotka.

TOZD jeklarna. V minulem mesecu je TOZD presežal plan skupne proizvodnje za 4,2 odst., v kumulativni 0,1 odst. Predvideni operativni mesečni plan pa je bil presežen za 0,3 odst., v kumulativni 0,7 odst.

TOZD jeklolivarna. TOZD je dosegel plan skupne proizvodnje 100,0 odst., v kumulativni znaša zaostanek 0,6 odst. V primerjavi s preteklim letom pa je bil plan prekoračen za 7,4 odst. Mesečni zaostanek odpreme znaša 0,3 odst. Prekoračena pa je fakturirana realizacija za 2,2 odst. V septembru je TOZD dosegel rekorden izvoz, prekoračitev 157,6 odst. S tem znaša prekoračitev v kumulativni 15,0 odstotka.

TOZD valjarna. V minulem mesecu je TOZD prekoračil plan skupne proizvodnje za 6,4 odst. Na težki in srednji progi je bil

plan presežen za 8,5 oziroma 8,4 odst., medtem ko znaša zaostanek na lahki progi 49,7 odst. V oddelkih adjustaže gredic in profilov je še nadalje zelo pereč problem bolniških izostankov, ki se ponavljajo iz meseca v mesec.

TOZD kovačnica. Večje težave v TOZD so nastale edino pri oskrbi z vložkom vakuumiranih šarž, saj za litje le-teh v topilnici primanjkuje ponov. Nedoseganje plana skupne proizvodnje (zaostanek 3,5 odst.) je treba iskati predvsem v ozkem grlu pri žarjenju. Nekoliko več dela je bilo tudi v adjustaži z izdelki za izvoz, saj je bil mesečni plan izvoza prekoračen za 46,2 odst., kar je tudi nekoliko izboljšalo slabo prečje minulih mesecev.

TOZD jeklovlek. Oskrba z vložkom je bila zadovoljiva. Pri brušenem in vlečenem jeklu pa so se pojavile razpoke, ki so delno zmanjšale proizvodnjo. Delna ovira v proizvodnji pa je bil tudi remont starega vlečnoravnalnega stroja.

TOZD stroji in dell. V tozdu še vedno primanjkuje dela na srednjih in velikih brusilnih strojih. Prav tako primanjkuje dela za ključavničarje pri lahki montaži. Zaradi zamud pri dobavi elektro opreme niso bile odpremljene stiskalnice za ZSSR, težave pa so nastajale tudi pri železniškem transportu. V zadnjem mesecu

(Nadaljevanje na 2. strani)

Samotni čuvaj

Izdaja delavski svet Železarne Ravne kot 14-dnevnik v nakladi 5500 izvodov

Ureja uredniški odbor: Jan-ko Dežman, Vida Gregor, Avgust Knez, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Helena Nerat, Rudolf Rajzer, Ivan Vušnik, Milan Zafošnik

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska CGP Mariborski tisk

Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

(Nadaljevanje s 1. strani)

se je v TOZD tudi nekoliko povečala nedokončana proizvodnja. **TOZD industrijski noži.** Zaostanek proizvodnje nožev v minulem mesecu znaša 35,9 odst., kumulativno 31,1 odst. Proizvodnja brzo-reznega orodja je bila dosežena 100%. Ker je bil tudi v minulem mesecu odstotek izvoza izredno nizek (dosežek le 36,7 odst.) se je kumulativni odstotek še bolj zmanjšal. Tako zaostaja TOZD v kumulativni za 43,2 odst.

TOZD pnevmatični stroji. Vzrok nedoseganja plana je treba predvsem iskati v zastojih na NC strožnicah — področje elektronike. Prav tako so pogosti zastoji tudi na revolverjskih strožnicah in brusilnih strojih. Največji zaostanek za predvidenim planom beleži TOZD v oddelku vrtno orodje — 58,9 odst. zaradi nedobavljene volosvednega jekla iz uvoza. Razen tega ponovno pe-

Odstotek doseganja operativnega plana skupne proizvodnje

TOZD	Septem-ber	Kumula-tivno
Jeklarna	100,3	100,7
Kovačnica	91,0	104,3

stijo TOZD vedno večji bolniški izostanki.

TOZD vzmetarna. Zaostanek za predvidenim planom pri listnatih vzmeteh znaša 3,8 odst., medtem ko je bil predvideni mesečni plan vzmetnih palic prekoračen za 11,2 odst. Vzrok za nedoseganje plana pri listnatih vzmeteh je treba iskati predvsem v velikem pomanjkanju delavcev — bolniški izostanki, ki že dalj časa pestijo TOZD.

TOZD rezalno orodje Prevalje. V TOZD še vedno primanjkuje karbidne trdine, zaradi česar je v minulem mesecu izpadla proizvodnja, ki je bila namenjena za izvoz. Na zalogi tudi ni več diamantnih brusilnih ploščic za ostrobrusilne stroje. S tem pa grozi nevarnost izpada proizvodnje krožnih žag. Zaradi nekvalitetnega vložka (pločevine) za krožne žage se je skoraj potrojilo delo na ravnanju, posledico tega čutijo v celotni proizvodnji krožnih žag.

TOZD Kovinarstvo Ljubno. V septembru beleži TOZD zaostanek skupne proizvodnje za 5,4 odst., odpreme 39,0 odst., medtem ko znaša prekoračitev plana fakturirane eksterne realizacije 8,7 odst.

Problematika nabave

Poraba starega železa se je v minulem mesecu proti avgustu precej povečala, kar je v precejšnji meri vplivalo na padec zalog. Nizke zaloge tako opozarjajo na nujno povečanje dohoda v oktobru in novembru zaradi pravočasne uveljavitve potrebnih zalog za zimske mesece, saj je nabava starega železa v tem obdobju zelo pereča.

V septembru se je v znatni meri umiril dohod fero legur in nekovinskih dodatkov. Kritična pa je postala oskrba s kokilami. V tem mesecu je prišlo tudi do občutnih nihanj v preskrbi z mazutom in tekočimi plini. Vprašljiva je tudi oskrba s strojno litino (sivo litino), ter z izdelki 114. in 117. panoge.

ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE(ga)

TOZD	Skupne proizvod.		Odpreme		Fakturirane ekster. realizacije		Izvoza	
	Sep-tember	kumu-lativ.	Sep-tember	kumu-lativ.	Sep-tember	kumu-lativ.	Sep-tember	kumu-lativ.
JEKLARNA	104,2	100,1	—	—	—	—	—	—
JEKLOLIVARNA	100,0	99,4	99,7	97,7	102,2	98,1	257,6	115,0
VALJARNA	106,4	98,2	82,8	97,1	87,8	100,1	118,3	89,3
KOVAČNICA	96,5	102,1	103,4	123,1	88,3	132,1	146,2	65,3
JEKLOVLEK	107,0	108,3	102,5	108,3	103,1	113,3	207,7	83,8
STROJI IN DELI	46,0	80,9	222,0	78,9	224,8	76,4	50,5	34,4
— noži, brzo-rezno orodje	65,3	70,1	53,6	71,5	66,2	86,6	36,7	56,8
— gredice	—	119,1	—	—	—	—	—	—
— palice	63,3	100,7	63,3	100,7	63,0	100,2	—	—
INDUSTRIJSKI NOŽI	68,4	114,8	82,3	114,9	71,2	92,2	36,7	56,8
PNEVMATIČNI STROJI	67,2	86,5	65,1	89,5	76,5	90,2	5,3	51,6
VZMETARNA	99,2	101,2	91,0	100,7	88,2	101,8	114,9	121,6
REZALNO ORODJE	105,5	98,1	126,9	98,9	89,4	94,6	219,3	150,2
KOVINARSTVO LJUBNO	94,6	81,9	61,0	76,0	108,7	86,9	—	—
KALILNICA	—	—	—	—	192,0	174,4	—	—
STOR. DRUGIH TOZD — DS	—	—	—	—	111,1	101,8	—	—
SKUPAJ DO	103,4	99,0	95,3	99,4	114,4	98,8	105,0	72,9

ODSTOTEK DOSEGANJA V PRIMERJAVI Z ENAKIM OBDOBJEM LANI

TOZD	Skupne proizvodnje		Odpreme		Fakturirane ekster. realizacije		Izvoza	
	Sep-tember	kumu-lativ.	Sep-tember	kumu-lativ.	Sep-tember	kumu-lativ.	Sep-tember	kumu-lativ.
JEKLARNA	109,8	103,4	—	—	—	—	—	—
JEKLOLIVARNA	101,9	107,4	107,8	108,1	122,4	122,5	263,0	115,7
VALJARNA	114,5	103,5	101,0	102,7	118,7	124,1	415,1	191,2
KOVAČNICA	91,4	101,2	85,6	105,1	78,6	133,5	177,8	63,7
JEKLOVLEK	109,6	119,4	99,1	116,9	110,8	137,0	—	393,3
STROJI IN DELI	46,1	95,6	227,6	96,8	309,0	121,4	30,9	27,6
— noži, brzo-rezno orodje	78,0	85,0	54,4	85,4	81,1	125,7	48,1	67,2
— gredice	—	163,4	—	—	—	—	—	—
— palice	—	—	—	—	—	—	—	—
INDUSTRIJSKI NOŽI	110,2	143,5	83,8	137,6	86,2	132,4	48,1	67,2
PNEVMATIČNI STROJI	81,2	104,1	72,5	110,0	83,0	120,3	9,3	136,5
VZMETARNA	111,5	116,6	107,0	116,2	116,5	133,1	145,6	167,2
REZALNO ORODJE	82,6	86,6	127,8	94,3	137,1	123,0	206,3	109,8
KOVINARSTVO LJUBNO	97,6	80,7	61,1	72,6	133,7	109,3	—	—
KALILNICA	—	—	—	—	267,4	181,3	—	—
STOR. DRUGIH TOZD-DS	—	—	—	—	107,6	139,9	—	—
SKUPAJ DO	109,3	103,7	106,8	104,2	140,6	126,2	126,4	87,9

O čem bomo letos še razpravljali

Po sorazmernem zatišju na samoupravnem področju se nam do konca leta obeta precejšnja aktivnost tako glede delovanja samoupravnih organov in delegacij kot tudi aktivnosti, pri katerih sodelujejo delavci iz delovnih skupin ali zborov.

Mesec oktober je potekal v znamenju razprav in sprejemanja samoupravnih sporazumov o skupnih vlaganjih za izvedbo posameznih investicijskih projektov in sporazumov o združevanju sredstev za investicije, ki jih gradimo na bazi skupnega

dohodka. Obenem s tem pa bomo nujno sprejemali manjše spremembe samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih TOZD pri pridobivanju dohodka in razporejanju skupnega prihodka ter spremembe samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela med tozdi in delovnimi skupnostmi. Gre približno za enake spremembe v obeh aktih, ki so nujno potrebne ob postopnem uvajanju dohodkovnih odnosov v železarni Ravne kot celoti — naloga, ki naj bi jo večji del izvršili v letošnjem letu

in za kar tečejo učinkovite organizacijske in tehnične priprave.

Razen teh dveh aktivnosti bo začetek jeseni še v znamenju dokončanja nekaterih zadev. V večini tozdvov namreč v poletnih mesecih še niso sprejeli samoupravnega sporazuma o ustanovitvi posebne finančne službe, nekateri še niso sprejeli pravilnika o varstvu pri delu, ponekod se je zavlekel sprejem razvida del in nalog in nekaterih drugih zadev. Konec oktobra pa bo že v znamenju intenzivnih priprav za srednjeročni razvojni načrt.

Predvidoma v začetku novembra bi na samoupravnih organih in zbora delavcev obravnavali in sprejemali smernice in elemente za sestavo srednjeročnega plana razvoja za obdobje 1981 do 1985, ki jih sestavljajo:

- razvojne možnosti,
- smernice in elementi sozda,

- smernice in elementi delovne organizacije,
- smernice in elementi tozdov ter
- smernice in elementi občine in republike.

Vzporedno s tem ali nekoliko pozneje pa bi konec oktobra že sprejemali tudi osnove gospodarskega načrta: cilje in poslovno politiko izvajanja srednjeročnega plana 1976—1980 v letu 1980. Sam plan pa bo predložen v razpravo ob koncu leta ali v začetku prihodnjega leta.

Kot že rečeno, bo osrednja pozornost namenjena nadaljnjemu razvoju železarne, gledano tako s stališča planov kot skozi konkretne sporazume o izvedbi posameznih investicijskih projektov. Že predhodno smo poročali, da gre za obsežne projekte in za vlaganja v srednjeročnem obdobju za okoli 325 milijard S din in da gre za združevanje sredstev med tozdi v železarni, za vlaganja v železarno in za vlaganja iz železarne v druge organizacije združenega dela skupnega pomena.

K dvanajstim sporazumom o sovlaganjih v železarno je torej treba prišteti še sporazum o sovlaganjih med Metalno, TAM in TOZD jeklarne, Vatrostalno in TOZD jeklarne, Metalno ter TOZD stroji in deli in nekatere druge akte, kar vse naj bi bilo po samoupravni poti obravnavano in sprejeto vsaj do sredine novembra. K temu je treba prišteti še sprejem plana naložb v osnovna sredstva za to leto.

Kot ob vsakem četrtletju bo treba tudi trimesečni obračun temeljito obravnavati in bolj kot ob polletju analizirati vzroke nekaterih tipičnih odstopanj od izvrševanja zastavljenih nalog. V letošnjem letu naj bi med drugimi obravnavali in sprejeli še naslednje samoupravne splošne akte:

- spremembe in dopolnitve pravilnika o odgovornosti,
- samoupravni sporazum o določanju cen toplovodnega ogrevanja za mesto Ravne,

— samoupravni sporazum o urejanju ekonomskih odnosov članic SIS za ekonomske odnose s tujino v letu 1980,

— statut SOZD Slovenske železarne, ki ga bomo sprejemali na referendumu,

— samoupravne akte v zvezi z ustanavljanjem delovne organizacije pnevmatični stroji,

— pravilnik o inovacijah,

— pravilnik o informiranju,

— pravilnik o rekreacijskem zdravljenju ter

— spremembe in dopolnitve temeljnih samoupravnih aktov tozdov in delovne organizacije, vezanih na določene organizacijske spremembe tozdov in delovne organizacije.

Naveden je le grob prikaz pomembnejših aktivnosti, zlasti samoupravnih splošnih aktov, ki jih moramo še sprejeti, s tem da so mnoge aktivnosti vezane na dejavnike zunaj železarne ali obstojijo druge ovire, da jih morebiti ne bomo mogli v dogovorjenih rokih celovito realizirati. Pri zadnje omenjenih samoupravnih aktih pa gre za prvo fazo razprav o osnutkih, sprejem pa bo v začetku prihodnjega leta. Ob tem pa ne smemo pozabiti, da bomo samoupravno precej angažirani tudi pri realizaciji novega sistema nagrajevanja po delu in rezultatih dela, saj sprejeti sistem zahteva odgovoren pristop vseh delavcev, da bi ga začeli čimprej uresničevati in ga ne bi že na samem začetku zmaličili, tako da bi bil ves predhodni trud zaman.

Do konca leta pa bo živahna tudi aktivnost naših delegatov v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti in drugih skupnostih ter družbenopolitičnih skupnostih, saj se bomo soočili s plani in finančnimi programi SIS, krajevnih skupnosti in občine, ki jih moramo uskladiti z lastnimi plani, ter mnoga druga vprašanja, ki bodo zahtevala maksimalno angažiranost tako delegatov v delegacijah in strokovnih službah kot drugih delavcev.

—de-ja

POSVETOVANJE O AVTOMATIZACIJI STROJNIŠTVA

Prve dni oktobra je Društvo inženirjev in tehnikov organiziralo v železarni posvetovanje — predavanje: »NC STROJI V ŽELEZARNI RAVNE IN AVTOMATIZACIJA V STROJNIŠTVU«. Osrednji gost posvetovanja je bil akademik prof. dr. Janez Peklenik, ki ima ravno na tem področju mednarodni ugled. Pred kratkim je bil imenovan za predsednika mednarodne akademije tehniških znanosti na področju proizvodne kibernetike (CIRP) s sedežem v Parizu.

Posvetovanje je vodil mag. Tone Pratnekar. Uvodni referat je imel dipl. ing. Avgust Krajnc iz službe za organizacijo in avtomatizacijo proizvodnih procesov na temo: »Začetki računalniškega programiranja NC strojev in uporaba računalnika pri konstruiranju

in v železarni.« Podal je rezultate projektne naloge, ki je bila zaključena spomladi tega leta in prikazal konkretne programe za valje, izdelane na procesnem računalniku jeklarne. Rezultati so zelo vzpodbudni, programiranje prve skupine izdelkov, to je valjev, je osvojeno in zaradi velikega števila NC strojev, planiranih v naslednjih letih (do leta 1985 jih bomo imeli 60—80), je **nujna takojšnja nabava procesnega računalnika za NC center.**

Ing. A. Krajnc je poudaril naslednje prednosti računalniškega programiranja proti ročnemu:

- znižanje stroškov,
- hitrejša, kvalitetnejša in zanesljivejša izdelava NC trakov,
- bistveno zmanjšani časi testiranja,

Akademik prof. Janez Peklenik je predaval v železarni o avtomatizaciji v strojništvu

- poenoteno programiranje,
- računalnik razbremeni NC programerja rutinskega dela in
- nevarnost izmečka nulte serije je zmanjšana.

Akademik Janez Peklenik nam je najprej čestital k uspehu in nas na področju gradnje celotnega računalniškega informacijskega sistema podjetja uvrstil med prve v Jugoslaviji. Potrdil je, da so naši načrti za računalniško programiranje pravilni. Prikazal je mesto različnih računalnikov v strojnih obratih, večnivojsko vodenje in vznemirljive novosti pri hitrem prodiranju mikro računalnikov in elektronike v industrijo. Po njegovem se vse premalo zavedamo tretje in-

dustrijske revolucije, to je prodora elektronike, mikro procesorjev, procesnih računalnikov, robotov, avtomatskih linij in avtomatsko vodenih skupin NC strojev. Pred nami ni samo sprememba v asortimentu izdelka in tehnologije, temveč tudi v socialnih odnosih in strukturi zaposlovanja. Pričeti bo treba intenzivneje uporabljati računalnik tudi pri konstrukcijskih izračunih, risanju in projektiranju.

Dvorana je bila polna, udeleženci posvetovanja pa so bili: nekateri ravnatelji, konstrukterji, projektanti, tehnologi, vodje služb in med drugimi tudi gostje iz TOM Mežica.

Jože Šegel, dipl. inž.

SMERI NAŠEGA RAZVOJA

Iz analiz dosedanjega dela načrti za naprej

Služba za plan in analize delovne skupnosti za gospodarjenje je izdelala »analizo stanja poslovanja kot izhodišče za pripravo srednjeročnega plana 1981—85«. Ta analiza je nastala na podlagi analize izvrševanja srednjeročnega plana 1976—80, lanskimi podatki, nekajmesečnih podatkov za leto ter iz napovedi do konca leta 79, ki iz njih izvirajo. Iz njih je zrasla tudi prognoza proizvodnje in poslovanja v letu 1980, zadnjem letu sedanjega srednjeročnega obdobja, iz katerega bo sledil start v naslednje tako obdobje 1981—85.

pokrili vse dogovorjene in zapadle obveznosti ter sredstva za osebno in skupno porabo, bomo morali v vsej del. organizaciji znižati materialne stroške.

Kreditne obveznosti se bodo namreč drugo leto v primerjavi z letos povečale za skoraj 100 odstotkov. Precej naložb v osnovna sredstva bomo sicer letos in drugo leto pokrili iz tujih virov, zato pa bo odplačevanje obveznosti v prihodnjih letih znatno obremenjevalo naš dohodek in poslovnostna sredstva.

Sedanje investicije v l. 1980 še ne bodo dajale dohodka

Učinki sedanjih investicij se bodo pokazali šele v naslednjem srednjeročnem obdobju, v l. 1980 pa bodo iz njih nastale le obveznosti. Prihodnje leto naj bi bili zaključeni naslednji projekti:

- livarna posebne litine,
 - obrat nerjavih armatur na Muti,
 - modernizacija kovačnice,
 - naprave za proizvodnjo torzijskih osi,
 - preusmeritev proizvodnje pil,
 - modernizacija proizvodnih naprav Kovinarstva Ljubno.
- Druge naložbe pa bodo zaključene še kasneje, in sicer:
- modernizacija jeklarne leta 1982,
 - rekonstrukcija obstoječe livarne l. 1982,
 - modernizacija valjarne leta 1982,

Zavestno v nelahke pogoje gospodarjenja

Proizvodnja v l. 1980 ne bo napredovala predvsem v valjarni, kovačnici in jeklolivarni. Zaradi rekonstrukcije bo namreč manjši vložek iz jeklarne. Več izdelkov v primerjavi z letošnjim načrtom pa zato napovedujejo jeklovlek, vzmetarna in Kovinarstvo Ljubno.

Povečane cene uvoženih materialov in domačih surovin bodo večale tudi delež materialnih stroškov, zato bomo potrebni dohodek težje ustvarili. Na znižanje bo vplivala tudi večja prodaja izdelkov v tujino, kjer sicer dosega nižje cene kot doma, je pa nujna, da s pridobljenimi devizami sploh omogočimo redno proizvodnjo. Da bi ustvarili vsaj toliko dohodka, da bomo z njim

— povečanje kapacitet za proizvodnjo valjev za hladno valjanje l. 1981,

— tovarna pnevmatičnih strojev l. 1981.

Ker bodo zelo porasle obveznosti za odplačilo kreditov, vsaj v prvih dveh letih novega srednjeročnega obdobja ne bo mogoče začeti s kakšnimi večjimi projekti.

Dohodek in akumulacija v središču zavestnega odločanja delavcev

Pogoji gospodarjenja bodo torej l. 1980 precej ostri, zato bo povečana rast akumulacije oziroma družbenega proizvoda zelo zahtevna naloga. Posebno bo treba povečati napore zato, da bi doseženo raven družbenega in osebnega standarda razvijali še naprej — za to pa spet potrebujemo večji dohodek.

Večjo akumulacijo bomo dosegli le, če bomo upoštevali:

- zagotovitev trga,
- čim boljše izkoriščanje kapacitet,
- proizvodnjo in prodajo akumulativnih proizvodov,
- dobro oskrbo s surovinami in energijo,
- čim nižje stroške poslovanja,
- stalen razvoj tehnologije proizvodov in informacijskih sistemov,
- stalen razvoj kadra,
- stalen razvoj družbenoekonomskih odnosov,
- stalen razvoj novih naložb,
- finančne možnosti.

Poudarjeno moramo vsi upoštevati potrebe tozgov osnovnih dejavnosti in njihove možnosti.

Ta analiza in lanska sta osnova za načrtovanje razvoja v naslednjem petletnem obdobju.

Analizo razvojnih možnosti tozgov, delovne skupnosti in delovne organizacije v obdobju 1981—85 sta pripravila tozdriskave in razvoj in delovna skupnost za gospodarjenje, sodelovali pa so tudi vsi drugi tozdi in delovne skupnosti.

Kaj določa naš razvoj

Železarna Ravne ima pomembno vlogo na jugoslovanskem trgu, izvažajo pa blizu četrtino vrednosti svoje proizvodnje. Zato je za nas pomembno predvideti razmere na tujem in doma.

V deželah OECD, kamor največ izvažamo, bodo pogoji težki in konkurenca huda, domače razmere pa poznamo.

Naravni pogoji so dani: daleč smo od surovinskih virov, prostorsko smo omejeni in zadnji čas primanjkuje delavcev; domače rezerve so le še ženske. Ker za masovno proizvodnjo nimamo pogojev, so naše prednosti plemenitenje vložka, večstopenska predelava in visoka produktivnost dela. Iz tega sledijo naslednje zahteve:

* Povečana metalurška proizvodnja mora vsebovati kvalitetna in plemenita jekla s sodobno tehnologijo dela.

* Uvesti moramo takšno tehnologijo, ki bo izboljšala kakovost izdelkov ob večji produktivnosti in manjših stroških.

* Izpopolnitve naprav bodo odpravile ozka grla.

* Z večstopenjsko predelavo lastnega jekla bomo »prodajali pamet«.

* Boljši delovni pogoji ob manjšem telesnem naporu bodo pritegnili mlade v železarno.

* Še večjo skrb moramo posvetiti varstvu okolja.

* Ker je obvezna amortizacija za sedanji obseg proizvodnje prenizka, je potrebna intenzivna modernizacija in nadomestitev opreme.

Naša prednost je ponudba več vrst jekla

V Jugoslaviji še zmeraj porabimo več jeklenih izdelkov, kot jih izdelamo, zato jih zdaj še uvažamo okrog 30 %. Tako je z jeklom v masi. Nasprotno pa bo pri plemenitih jeklih prišlo do presežka in jih bo okrog 20 % treba izvoziti.

Delež plemenitih jekel v celotni proizvodnji jekla je pri nas 12 do 14 %, v razvitih državah 8 do 10 %. Naši glavni potrošniki so industrija orodja, energetika, strojogradnja in drugi.

Naša metalurška proizvodnja je razdeljena v tri smeri:

- valjano paličasto jeklo, delno hladno predelano kot palice in žica,
- kovano paličasto in prosto kovani odkovki in
- jeklena litina.

Ti proizvodi imajo na trgu lastne poti, zato npr. kriza na enem področju ne prizadene drugih dveh skupin in obratno.

Smo največji proizvajalci orodnih in večine visoko legiranih jekel v državi. Naše prednosti so pester in precej specializiran program.

Stremimo za tem, da bi čimveč svojega jekla finalizirali v železarni.

S slovensko predelovalno industrijo bo še naprej treba iskati skupen jezik glede proizvodnje in porabe.

Specializacija proizvodnje in prehajanje na izdelke višjih vrednosti

S finalnimi izdelki je tako, da bo treba nekatere s časom opustiti, ker niso dovolj perspektivni (pile), pri drugih bolj specializirati program (orodja, ozobljeni venci) razvijati nove (armature) ali povečati proizvodnjo pri konjunktornih (valji za hladno valjanje).

Na tem področju ima vsak tozdr svoje posebnosti, v katere se je treba posebej poglobljati.

Da se specializacija izplača, kaže tudi razmerje med blagovno proizvodnjo in realizacijo v sedanjem obdobju. Lani je bila npr. predelava pri odpremi udeležena samo z 12 %, pri realizaciji pa že s 35 % — torej prodajamo večvredne izdelke. Tudi razvoj naj bi šel v to smer, da bi vrednost predelanih izdelkov narasla na 45 do 50 %.

Z izvozom zagotoviti potreben uvoz

Izvoz je eden od osnovnih pogojev za poslovanje železarne, saj daje devize, s katerimi uvažamo nujno potrebni repromaterial in

rezervne dele. Podatki kažejo, da celotni izvoz po količini pada, po vrednosti pa raste. To usmeritev želimo obdržati tudi v prihodnje, možna pa je predvsem zato, ker izvažamo vse več finalnih izdelkov in orodnih jekel.

V obdobju 1981—85 naj bi izvoz znašal 13—15 %.

Investicijske naložbe bodo odločilno vplivale na razvoj v naslednjem obdobju

Kljub nekaterim zamudam bodo vendarle investicijske naložbe v času 1976—80 odločilno vplivale na naš razvoj v naslednjem srednjeročnem obdobju. V tem času so bile namreč začete (in delno dokončane) naložbe v nekatere metalurške obrate in predelavo.

KAJ NAM BODO DALE ZAČETE IN NOVE NALOŽBE

Jeklarna bo do leta 1982 posodobljena. Z novimi načini pretaljevanja bo narasla proizvodnja na 255.000 ton. A to je hkrati zgornja meja, ki je glede na dane pogoje možna, in je zato tudi izhodišče za predelovalne kapacitete drugih metalurških tozgov.

Skladiščenje in priprava vložka sta ozko grlo. Reševali ga bomo skupaj z drugimi OZD.

Delo v modernizirani jeklarni bo lažje, vendar strokovno bolj zahtevno.

Valjarna bo po končani modernizaciji ogrevanja, termične obdelave, adjustaže in kontrole do l. 1981 mogla doseči proizvodnjo 106.000 ton paličastega jekla. To je hkrati gornja meja srednje in lahke proge.

Kovačnica bo s postavitvijo avtomatične kovaške linije povečala proizvodnjo za 50 %. Bistveno bo izboljšala asortiment kakovosti in gospodarnosti. Za naprej se bo treba odločiti o izgradnji nove lahke kovačnice z dvema avtomatičnima linijama podobnega tipa, kakor se postavlja zdaj.

Livarna bo do konca l. 1980 zgradila nov obrat za posebno litino, obnova sedanje livarne z vzporednimi obrati pa naj bi bila končana kasneje. Možna bo izdelava 1500 ton posebne in 13.000 ton jeklene litine. Nadaljnji razvoj livarne je še možen proti vzhodu, če se prestavi sedanja adjustaža kovačnice.

Jeklovlek upa s postopno nadomestitvijo starih strojev z novimi do l. 1985 doseči proizvodnjo prek 20.000 ton vlečenega paličastega, luščenega in brušenega jekla in žice.

Stroji in deli obetajo zelo razgibano dejavnost. Nova orodiarina omogoča osvajanje velikih orodij, preoblikovalnih strojev in pomožnih naprav. Stiskalnica ter različni obdelani deli iz odkovkov in litine bodo še naprej stalen program; tu se bo še dalje razvijalo sodelovanje z Metalno Maribor na podlagi skupnega prihodka. Iztrošene stroje bodo zamenjali z novimi, numerično krmiljenimi.

Obrat za izdelavo 3000 ton valjev za hladno valjanje naj bi postal posebna organizacijska enota. Investicija bo zaključena l. 1980. Povezoval se bo s kooperantsko firmo v Belgiji.

Industrijski noži bodo do leta 1981 zastarele stroje nadomestili z novimi. Oddelek za krožne segmentne žage bo izseljen. Proizvodnja naj bi preseгла 1000 ton.

Pnevmatični stroji naj bi do konca l. 1980 z Atlas — Copcom zgradili novo OZD. Z novo tehnologijo je trg doma že zagotovljen, inozemski se bo odprl s kooperacijo. Del domačega programa bo opuščeno, novi oddelek za monoblok svedre se bo priključil orodjarni.

Vzmetarna bo do l. 1985 še izkoriščala sedanje kapacitete. V tem času bo treba pripraviti nov program.

Od obrata za obdelavo nerjavih armatur na Muti si obetamo zelo kmalu 1500 ton izdelkov. Predstavljal bo predvsem finalizacijo visoko legirane lastne jeklene litine in kovanega jekla.

Rezalno orodje Prevalje bo preusmerilo proizvodnjo od nerentabilnih pil na krožne žage in nože za obdelavo lesa. Trdine je treba upoštevati, zato to vprašanje zahteva študijsko obdelavo in tehtanje možnosti lastne proizvodnje v kooperaciji z inozemskim dobaviteljem.

Kovinarstvo Ljubno bo do leta 1980 specializiralo proizvodnjo ozobljenih vencev za strojno industrijo, kolesni stavek in razne dele za stiskalnice.

Energija. Osnova energetskega gospodarstva je zemeljski plin s takim sistemom, da je po potrebi nadomestljiv s propan — butanom. Del potreb krijemo z mazutom. V gradnji je nov toplovodni kotel za centralno ogrevanje železarne in kraja. S tem se bo sprostil parni kotel za visokotlačno paro za vakuumske črpalke v jeklarni. Dopolniti bo treba preskrbo s stisnjanim zrakom z novim kompresorjem. Zaradi potreb jeklarne pretehtati dodatne naprave za proizvodnjo argona v kisikarni. Pri hladilni vodi bo treba misliti na recirkulacijo.

Preskrbo z elektroenergijo bo zagotavljal novi glavni transformator, postavljen še v tem obdobju.

Varčevali z energijo bomo ljudje ob pomoči računalnikov.

Promet bo postopno uvedel hidravlična paletna vozila za težke tovore predvsem med metalurškimi obrati.

Skladišča bodo reorganizirana, več pa bo zgrajenih na novo, tako računalniško vodeno avtomatizirano skladišče ferolegur, novo skladišče peskov, skladišče rezervnih delov za stroje in vzdrževalne obrate, teče pa rekonstrukcija skladišča starega železa. To področje bo torej še v tem srednjeročnem obdobju urejeno, najti pa bo še treba nov prostor za odlaganje odpadkov (halda).

Strojno gradbeno vzdrževanje bo moralo prestaviti gradbeni, montažni in kleparski oddelek, ker se bodo tod širili proizvodni obrati. Zgraditi bo treba pralnico težkih strojev z montažnim žerjavom ter obnoviti strojni park.

Za zagon novih naprav bo treba usposobiti zadosti vzdrževalcev.

Uporaba računalnikov je že doslej omogočila znižanje stroškov, hitreje pripravljene informacije z manj zaposlenimi in kvalitetnejše poslovne odločitve. Dose-

danji razvoj računalniških obdelav je osnova za širitev na nadaljnja področja.

Razvoj v lokalno in daljinsko priključitev terminalov bo omogočil ugotavljanje dnevnega stanja materialov na skladiščih in v proizvodnji, spremljanje zasedenosti kapacitet, terminiranje naročil in druge poslovne informacije za proizvodnjo.

Sedanjí računalnik bo zato treba zamenjati s takim z večjim spominom, do 30 terminalov in ostalo opremo.

Procesne računalnike bi v obdobju 1981—85 uvajali na naslednja področja:

— računalniško programiranje NC strojev,

— računalniško vodenje plinskih peči za racionalnejše ogrevanje,

— računalniško konstruiranje in risanje,

— vodenje sistema izkoriščanja odpadne toplote prek industrijske toplotne,

— direktno zajemanje podatkov za terminiranje proizvodnje,

— računalniško vodenje EPŽ procesov in drugo.

Do 1. 1985 nas bo blizu 6000

Tako namreč kaže stopnja rasti zaposlovanja med 2,4 in 2,8 % letno. Ker bomo v tem času uvedli mnogo modernih naprav, bo moralo priti tudi do premika v strukturi zaposlenih. Več bomo potrebovali delavcev z visoko in višjo izobrazbo (od sedanjih 4,1 na 5—6 %), manj pa PK in NK.

Ze zdaj se povečuje odstotek tistih delavcev, ki delajo na obdelavi informacij (vključno s tehnologijo in vodstvenimi delavci do delovodij), ta premik pa se bo nadaljeval tudi v prihodnje. Bomo pa vedno težje dobili delavce

za težka in zahtevna dela in bo treba najti zanje ustrezno motivacijo.

Delo bo lažje in bolj varno

Delo v železarnah povsod po svetu velja za fizično težko, pa vendar smo ga že doslej uspeli napraviti lažjega in varnejšega. Po novih naložbah v metalurških obratih bo delo še bolj mehanizirano in delno avtomatizirano. Tudi delovno okolje smo že močno izboljšali in ga še bomo z učinkovitejšimi odpravevalnimi napravami ter s čiščenjem odpadnih vod.

Hkrati z razvojem železarne je treba še naprej sistematično krepiti obrambno sposobnost OZD.

Samoupravljanje in družbenoekonomski odnosi

V sedanjem srednjeročnem obdobju smo oblikovali 21 tozdov in tri delovne skupnosti. Izdelali in sprejeli smo vrsto aktov, ki urejajo družbenoekonomske in druge odnose. Formalno delo na samoupravni preobrazbi bo v tem obdobju zaključeno.

Vzporedno teče proces ugotavljanja določil, zapisanih v aktih. Ta bo segel tudi v naslednje plansko obdobje.

Sistem skupnega prihodka bo predvidoma uveljavljen v vseh tozdih do 1. 1980, kjer bodo za to pogoji.

Z ustanovitvijo posebne finančne službe bodo še bolj zaživelí odnosi pri združevanju sredstev med tozdi za skupne naložbe in dohodkovni odnosi.

Sistemska in organizacijsko bolj urejeni odnosi med tozdi v naslednjem planskem obdobju bodo delovali pozitivno na doseganje ciljev.

obrambne in kadrovske razmere. Ocene naj dajo trdno pa konkretno podlago za aktivnost novo izvoljenih.

KADROVSKA NAČELA IN MERILA

— Pri evidentiranju, kandidiranju in izvolitvi novih vodstev so odgovorni za upoštevanje kadrovskih načel tudi člani komiteja in komisij. Poglavitno merilo za kadrovanje je v praksi preizkušeno delovanje kandidatov, pri čemer so odločilni rezultati dela in ugled, ki ga imajo. Nova vodstva morajo biti idejno in moralnopolitično sposobna voditi in usklajevati aktivnost komunistov v demokratičnem dialogu z drugimi delovnimi ljudmi.

Vodstva OO ZK naj skrbijo za boljši sestav glede na starost, spol in socialni položaj. Posebna pozornost naj bo namenjena temu, da bodo za sekretarje izvoljene tudi tovarišice. Komuniste v večji OO skupnih služb je treba prerazdeliti in oblikovati v manjše OO ZK po tozdih. Osnovne organizacije morajo pred izvolitvijo sekretarja ali članov sekretariata imeti privolitve kandidatov. Če ti neopravičeno odklonijo, jih mora OO obravnavati. Za omenjene funkcije ni možno kandidirati člana, če zanj velja vzgojno politični ukrep ali pa opravlja poslovodno funkcijo.

Dobro bi bilo, da OO ob volitvah zamenjajo tudi svoje nedelavne delegate v SZDL, komiteju, komisijah in drugod.

Grad in samski dom še zmeraj odprto vprašanje

S seje odbora za družbeni standard in stanovanjske zadeve

Samoupravni organi železarne Ravne tako v tozdih kot na ravni delovne organizacije se iz leta v leto stalno soočajo s stanovanjskimi problemi nasploh, kot rdeča nit pa se pojavlja vprašanje samskega doma in družin v njem, kamor ne spadajo, zadnja dve, tri leta pa tudi vprašanje izselitve družin iz gradu na Javorniku, s tem v zvezi pa nadaljnja usoda tega gradu.

Krajevna skupnost Ravne in drugi dejavniki so že večkrat apelirali na železarno Ravne, da kot najmočnejši ekonomski dejavnik pomaga rešiti nadaljnjo usodo gradu na Javorniku — ali grad porušiti ali pa preurediti za gostinske ali poslovne prostore ali za kulturo ali drugačno dejavnost. Ker ni šlo za celovito pobudo krajevne skupnosti in drugih dejavnikov, seveda železarna doslej ni ustrezno reagirala; vprašanje pa je, če je to samo problem železarne, ki je sicer nesporno nosilka razvoja v krajevni skupnosti in delno tudi v občini. Pred kratkim se je vprašanje javorniškega gradu ponovno pojavilo. Delavci železarne, ki stanujejo v njem, so naslovili na in-

špekcijsko službo Dravograd prošnjo za ogled stanovanj. Inšpekcijska služba je pri pregledu ugotovila, da so stanovanja zelo slaba (kar pa ni samo problem Javornika, temveč tudi mnogih drugih stanovanj v občini), in apelirala na železarno, da se delavcem železarne dodelijo druga ustrezna stanovanja.

Odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve je ugotavljal, da gre za širši problem. Doslej smo že izselili nekaj družin z javorniškega gradu, vendar se v izpraznjena stanovanja ponovno vseljujejo druge družine. Rešitev torej ni v tem, da bi se danje stanovalce enostavno izselili ter jim dodelili nova stanovanja, temveč v tem, da se ob tem status in nadaljnja usoda gradu dokončno reši. Odbor ugotavlja, da ni dorečen širši interes glede tega, ali javorniški grad sanirati in obnoviti, ga rušiti in v kakšne namene naj bi ga v bodoče uporabljali. Menil je, da se morajo o tem čimprej pogovoriti vsi prizadej dejavniki v občini in problem skupno reševati, potem ko bo zastavljen jasn koncept o nadaljnji usodi gradu. Dan je bil nalog

Skrbne priprave na volitve v OO ZKS

Letos poteče dveletni mandat sekretarjem in sekretariatom osnovnih organizacij ZK. Temeljno izhodišče za priprave na volitve je izčrpen dogovor na OK ZKS, iz katerega povzemamo naslednje:

Volitve so izredna priložnost, da nadalje usposobimo osnovne organizacije, kajti od njihovega delovanja je v veliki meri odvisno reševanje problemov in povezovanje samoupravnih interesov delovnih ljudi.

Dosedanje slabosti OO ZK narokujejo ukrepe, ki jim morajo volilne konference in kasneje nova vodstva posvetiti vso pozornost. Tako mora biti sleherni OO ZK idejnopolitično usposobljena, da bodo njeni člani in delegati ustvarjalni v samoupravnih organih, delegacijah in DPO. Politična aktivnost OO ZK mora biti akcijska, kar naj bo podlaga za stalno ocenjevanje posameznih komunistov in zaostritev odgovornosti do neaktivnih. Slednja ne sme biti ločena od demokratičnosti, kajti šele na ta način se

uveljavlja odgovornost vseh članov.

Vsaka osnovna organizacija si mora dobro pripraviti načrt vsebinskih, kadrovskih in organizacijskih priprav ter izvedbo volitev. Načrt mora biti še posebej skrben v tistih OO ZK, kjer aktivnost v minuli mandatni dobi ni bila ustrezna.

Osnovne organizacije v ravenški občini naj v pripravah na volitve upoštevajo:

— Vse OO morajo izvesti volitve do konca novembra 1979.

— Volitev nikakor ne smemo vzeti kot izključno organizacijsko opravilo, marveč kot politično nalogo. Takšno usmeritev narokuje idejnopolitični obračun dela po izvolitvi dosedanjih vodstev, neogibnost krepitve odgovornosti in učinkovitosti OO.

— OO morajo ob volitvah v oceni svojega delovanja zlasti zaostri odgovornost komunistov za neizpolnjene naloge, sklepe, programe, še posebej pa oceniti družbenoekonomske, varnostno-

V akciji

strokovni službi za stanovanjske zadeve, da poskuša organizirati sestanek vseh zainteresiranih samoupravnih in političnih ter upravnih dejavnikov, da bi se o teh vprašanjih dokončno in čimprej dogovorili.

O stanju v obeh samskih domovih železarn na Čečovju smo že večkrat poročali. Samski dom je namenjen zgolj samskim delavcem, čeprav gre tu zgolj za moške in se v problem samskih žensk doslej še nihče ni spuščal, vendar v samskem domu prebivajo tudi družine, kar je jedro spora. Dodatni problem pri tem je, da so to pravila družine delavcev iz drugih republik, kar pri nekonstruktivnih razpravah in reakcijah čisto dobiva tudi nacionalistično noto, za kar smo sicer že pred časom rekli, da so vsaka taka razmišljanja o tem, kdo se preferira pri reševanju stanovanjskih problemov, vnaprej odklonjena, problem pa kljub temu še ostaja. Iz samskega doma smo, zlasti odkar je v okviru TOZD družbeni standard, uspeli v prejšnjih in preteklem letu preseliti več družin. Ker pa so v samskih domovih praviloma mladi delavci, se družine samodejno pojavljajo. Glede na dane pogoje pa so določeni socialni problemi tudi od drugod, ki pa postanejo, ko pridejo na Ravne, naši problemi. Po nekem konceptu iz predlanskega leta naj bi družine iz samskih domov sistematično izseljevali mimo prioritete, nato pa uvedli določen red in s prakso divje vseljevanja prekinili. Ob tem v TOZD družbeni standard postavljajo pogoje, da bo več reda in manj problemov z ustanovitvijo receptorско-vratarske službe, s čimer bo zagotovljena vsaj minimalna kontrola divje vseljevanja in nastanka takšnih ali drugačnih družinskih skupnosti, ki v samski dom glede na znane in stare koncepte ne spadajo. O vratarski službi v samskih domovih in nadzoru nasploh se doslej kljub mnogim sklepom nismo uspeli dogovoriti. Postavlja pa se tudi vprašanje, koliko bo takšna ali drugačna služba lahko državljanom preprečila združevanje in nastajanje družinskih tvorb v neprijemnih okoljih in pogojih, saj bi s prestrogim hišnim redom tudi posegli v ustavne pravice državljanov. Kljub temu pa še vedno ostaja dejstvo, da je samski dom le samski dom in namenjen za samske delavce oziroma delavke. Problem torej ni rešen, čeprav se rešitve iščejo in se o tem razpravlja tudi na drugih nivojih, ne samo na samoupravnih organih, ki se ukvarjajo s stanovanjskimi zadevami.

O vprašanju samskih domov, tudi o urejenosti in razmerah v njih je na septembrski seji bil govor tudi na konferenci delegacij za zbor združenega dela občinske skupščine železarne Ravne. Tudi tam so ugotavljali prezasedenost samskih domov in dejstvo, da so v prostorih samskih domov druge institucije, ki bi jih morali izseliti in podobno. Problem je kompleksen in smo o tem v Informativnem fužinarju že večkrat poročali. Obstaja pa ugotovitev, da smo kljub določenim izboljšavam standarda samskih delavcev in trudu TOZD družbeni standard ter samoupravnih organov še zmeraj neke na začetku. Verjetno je prava rešitev le v

gradnji novih domov in večjega števila garsonjer v okviru družbene gradnje.

Razen o omenjenih vprašanjih pa je odbor na tej seji razpravljal in sklepal tudi o drugih zadevah, kot so: železarno zapuščajo delavci, ki so prejeli dolgoročni kredit za individualno gradnjo. Pri tem premalo mislijo na to, da bi uredili nadaljnje odplačevanje kredita. Kolikor ni drugače dogovorjeno, da npr. kredit delno ali v celoti prevzame OZD, kjer je delavec na novo zaposlen, se po določitvi samoupravnega sporazuma o stanovanjskih razmerjih dolgoročni kredit spremeni v kratkoročnega. Tako je bilo tudi sklenjeno za nekatere delavce, ki so zadnji čas zapustili železarno. Ugotavlja pa se, da na nekatere delavce enostavno pozabljamo.

Odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve je tokrat ponovno ugotovil, da so v zvezi s kreditiranjem stanovanjske izgradnje pa tudi z dodelitvijo in zamenjavo stanovanj in drugimi vprašanji mnogi nerešeni problemi, ki jih ne moremo rešiti zara-

di neustreznih določil veljavnega samoupravnega sporazuma o stanovanjskih razmerjih in stanovanjskih pravilnikov tozdv. Ob tem, ko so bile določene pripombe k nekaterim konkretnim primerom s prejšnje seje, je bilo ugotovljeno, da je aktivirana podkomisija za stanovanjske zadeve pri skupni komisiji za uresničevanje zakona o združenem delu, ki naj do konca tega leta pripravi osnutek sprememb in dopolnitev samoupravnih aktov, ki urejajo stanovanjska razmerja. Poseben problem je sofinanciranje, ki smo se ga v železarni lotili pred petimi ali šestimi leti, danes pa je praksa skoraj v vseh delovnih organizacijah. Kriteriji in postopki za doseg sofinanciranja so zelo različni, morali pa bi biti usklajeni vsaj s koncepti ustreznih sporazumov, ki urejajo stanovanjska razmerja v okviru občine in Slovenije. Nesporo bi moralo biti to področje urejeno vsaj na nivoju regije, skladno s stališči o urejanju teh vprašanj na nivoju republike.

-de-ja

IZ DELA OO ZKS V ŽELEZARNI:

Pred delavce s kratko in jasno informacijo

Novembra, ko bodo v osnovnih organizacijah ZKS volilne konference, bo potekel mandat tudi Alenki Pikalo, sekretarki OO ZKS TOZD raziskave in razvoj. Preden je bila razrešena funkcija, je spregovorila za našo rubriko.

»Tovarišica sekretarka, v lanskem letu ste komunisti v OO sindikata in delovnih skupinah večkrat razpravljali o predlogih za povišanje SSD. Prav neurejeni OD so tudi v vašem tozdu med delavci povzročili nezadovoljstvo.«

»V letu 1978 so v večini TOZD in delovnih skupnostih sprejeli veliko popravkov osebnih dohodkov bodisi z zvišanjem SSD, s spremembami delovnih mest ali včasih samo s spremembo naziva delovnega mesta. Tudi v naši TOZD smo imeli pripravljene predloge za zvišanje SSD nekaterim delavcem, vendar sta služba za sistem OD in poslovodni svet ali konferenca (ne vem točno, kdo) potrdila le nekaj sprememb. Na zboru delovnih ljudi so naši delavci na pobudo družbenopolitičnih organizacij in komisije za kadre zavrnili tako delno reševanje in zadolžili ravnatelja in delavski svet, da se problematika rešuje enakopravno za vse delavce.

Na sindikalnih skupinah smo letos izoblikovali nove predloge za spremembo SSD, vendar žal zopet niso bili vsi sprejeti. Menda so temu nasprotovali člani poslovodne konference. Tako zopet nimamo rešenih vseh problemov v osebnih dohodkih, in to, poudarjam, predvsem delavcev na obdelavi materiala. Neusklajenosti OD delavcev naše TOZD

izvirajo še iz časa, ko smo prešli na nov sistem OD, torej ob uvedbi SSD. Takrat so bila nekatera delovna mesta premalo ocenjena v primerjavi s podobnimi deli, pa se nihče od takratnih vodilnih delavcev ni zavzel zanje. Tak tehnokratski način reševanja OD prav gotovo povzroča nezadovoljstvo med delavci. Menim, da v proizvodnih TOZD predvsem vodilni delavci premalo poznajo delo v raziskavah in razvoju ali pa ga nočejo poznati in ga zato tudi premalo cenijo. Če bi naša TOZD zaračunavala svoje delo tako, kot to delajo razni inštituti in biroji, bi imela zelo velik prihodek, zaposleni delavci pa visoke osebne dohodke. To pa seveda ne gre, saj mi svoje delo združujemo s proizvodnimi tozdi. Vendar pa le-ti ne bi smeli gledati na nas kot na nujno proračunsko zlo. Sicer pa je strokovno delo v vsej železarni zelo malo cenjeno. Imamo prizadevne in sposobne strokovnjake, ki za svoje delo prejema smešno nizke OD. Res pa je, da imamo tudi take 'strokovnjake', ki znajo zaslužiti še poleg rednega dela (vendar največkrat med rednim delovnim časom). In prav ti so bolj priznani, ker se pač 'znajdejo' in imajo za nagrado še višje osebne dohodke. Pa se vprašamo, kdo je za to odgovoren? Kje je tu poštenost in odgovornost vodilnih delavcev, sindikata in predvsem, kje smo komunisti? Vse preveč sta med nami prisotni ljubosumnost za očuvanje lastnega ugleda in nevoščljivost.«

»Tudi komunisti v raziskavah in razvoju baje že leta ugotavljate, pri tem ste vselej tudi ostali, da na vodilnih delovnih mestih nimate komunistov. Odkrito ste

se vprašali, zakaj niso komunisti tudi delavci, ki že opravljajo vodilna dela in naloge?«

»Res je, da pri nas vodilni in vodstveni delavci od delovodij navzgor niso člani zveze komunistov, razen treh izjem. Res je tudi, da morajo vsi vodstveni delavci imeti poleg drugih tudi moralnopolitične kvalitete. Res pa je tudi, da le-teh ne moremo ocenjevati le po članski izkaznici ZK. Zavedamo se, da imamo na odgovornih delovnih mestih tudi ljudi, ki so predani našemu samoupravnemu socialističnemu sistemu, čeprav niso člani ZK. Vendar bi to moralo biti izjema, ne pa pravilo, kot je to v našem tozdu. Upravičeno se torej sprašujemo, zakaj vodstveni delavci, ki morajo imeti moralnopolitične kvalitete, niso člani ZK, čeprav večina trdi, da so po prepričanju komunisti. Morda je vzrok v previsoki članarini ali pa včasih tudi v izogibanju odgovornosti, ki je za člane ZK prav gotovo večja kot za nečlane. Tako menim, da bomo v naši OO ZKS še vedno ostali le pri ugotavljanju dejanskega stanja, saj je kadrovska politika v naši železarni še vedno v rokah posameznikov in ne vseh delavcev.«

»Ko ste komunisti razpravljali o zadnjih aktualnih zadevah v železarni, ste baje večkrat kritično poudarili, da je za marsikateri nesporazum in nezadovoljstvo krivo slabo obveščanje. Torej menite, da v železarni še ni uveden dober sistem obveščanja?«

»Sistem obveščanja v naši železarni je zelo slab. Glede sprejemanja samoupravnih splošnih aktov sicer prejemamo Poročevalce, vendar se moramo zavedati, da je delavec najboljše obveščen, če sliši kratko in jasno razlago. Za tak način pa so najbolj primerne delovne skupine. Te bi se morale pogostejše sestajati in obravnavati vse probleme, ki jih delavci zaznavajo na delu ali v kraju. Te prakse nam še ni uspelo uresničiti, čeprav smo se za tak način dogovarjali tudi na OO ZK.

Dogaja se, da smo v železarni zelo slabo ali včasih tudi napačno informirani o problemih drugih tozdv. Preveč se zapiramo v lasten TOZD ali pa nas k temu sili sistem oziroma celo politika obveščanja. Podobne težave ugotavljamo sekretarji OO ZK. Tudi te so prepuščene same sebi in se zapirajo vase. V naši OO ZK smo predlagali občinskemu komiteju ZKS, da bi sklical sestanke vseh komunistov v železarni, na katerih bi razpravljali o skupnih problemih in sprejemali enotna stališča. Če nekatere OO ZK pogrešajo koordinatorja med OO ZK, to pomeni, da občinski komitej ZKS kot koordinator svoje naloge ne izvaja. Človeku nehoti pride na misel geslo rimskih diktatorjev 'deli in vladaj!«

»Pri katerih aktualnih nalogah ste bili zadnje čase prisotni komunisti?«

»Komunisti smo kot člani samoupravnih organov, delegacij SIS in družbenopolitičnih organizacij prisotni pri vseh dogajanjih v tozdu, delovni organizaciji in kraju. Na sestankih OO ZK pa smo zadnje čase razpravljali o uresničevanju 'izhodišč', ki jih je dal delavski svet delovne or-

ganizacije v začetku letošnjega leta in seveda ugotovili, da jih ne uresničujemo v celoti. Razpravljali smo tudi o kandidatih za novi poslovodni odbor, postavili smo nekaj vprašanj, odgovorov pa nismo dobili.

»V novembru bodo potekale volilne konference v OO ZK. Ali načrtujete večje spremembe v vodstvu OO ZK?«

»Vsekakor bomo izvolili novega sekretarja in dva do tri nove članke sekretariata. To bo prav gotovo vplivalo na boljše delo osnovne organizacije, saj smo

sekretarji, ki imamo za seboj že dve mandatni dobi, postali malo preveč ravnodušni ali celo nepozorni do raznih problemov v lastni sredini.«

»Kakšen naj bi bil novi sekretar OO ZK?«

»Moral bo biti kritičen, da bo znal spoznati probleme in da se jih bo kritično tudi loteval. Da ne bo popustljiv. Moral bo biti dosleden in dopuščati demokratičnost na sestankih. Takšnega sekretarja naj bi imela vsaka osnovna organizacija ZK.«

Franc Rotar

Usklajeno reševati skupne probleme

Na 8. seji delavskega sveta SOZD Slovenske železarn, ki je bila 19. septembra 1979, je ta obravnaval in sprejel program dela komisije za uresničevanje zakona o združenem delu na nivoju sozda in poročilo o rezultatih dela v preteklem štiriletnem obdobju. Komisija za uresničevanje zakona o združenem delu je do sedaj delovala kot kombinirano strokovno in družbenopolitično telo in nekajkrat že pomagala delovnim organizacijam pri iskanju skupnih rešitev.

Komisija je v svojem štiriletnem delovanju opravila pomembno delo pri pripravljanju samoupravnih aktov sestavljene organizacije in njene interne banke, pri usklajevanju pripomb oziroma stališč delovnih organizacij nanje, manj uspešna pa je bila pri spremljanju dejanskega izvajanja vseh zapisanih pravil v samoupravnih aktih. Menijo, da je vzroke iskati predvsem v preobremenjenosti z delom, pa tudi nekajkratne samoupravne organiziranosti v delovnih organizacijah so zahtevale veliko posvetovanj in iskanj ustreznih rešitev. Bodoča usmeritev in delovanje komisije bo zato morala temeljiti na nalogah, ki jih je pred njo postavil že delavski svet Slovenskih železarn. Izvirajo iz analize družbenega pravobranilca samoupravljanja in pokazala jih je praksa. Ugotavljajo namreč, da v delovnih organizacijah premalo usklajeno delujemo pri reševanju problemov, ki so skupnega pomena in bi se lahko našle skupne osnove, čeprav mora dokončno obliko najti vsaka delovna organizacija sama zaradi svojih specifičnosti.

Vse pogostejše namreč ugotavljajo, da vsaka delovna organizacija po svoji poti išče strokovne rešitve za probleme, ki so nam skupni, da pa se pri tem preveč zapiramo v meje delovnih organizacij. Skoraj ne poznamo sistemov in rešitev v drugih delovnih organizacijah, tako da strokovni potencial izkoriščamo mnogo slabše, kot bi ga lahko.

Taka ocena pa seveda ne pomeni, da doslej na nobenem področju ni bilo usklajenega delovanja. Ta prizadevanja le niso bila sistematična ter niso vedno zagotavljala strokovnih in hkrati družbenopolitično ustrezno naravnanih

nih rešitev, ki bi pomenile pomembnejši korak naprej.

Tudi v bodoče naj bi komisija delovala kot telo, ki bi v posameznih primerih usklajevalo stališča, pripravljalo predloge in rešitve delavskemu svetu v odločitve in hkrati dajala potrebno družbenopolitično verifikacijo. Sestavljena naj bi bila iz strokovnjakov, ki delajo na področju samoupravljanja, prava in dohodkovnih odnosov ter predstavnikov samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij na ravni sestavljene organizacije.

Za izvedbo posameznih strokovnih nalog, analiz, predlogov naj bi imela pooblastilo delavskega sveta, ki na predlog kolegijskega poslovodnega organa imenuje strokovno telo, ki ji bo pripravilo osnovno gradivo — delovni osnutek. Poudarek naj bi bil torej na timskem delu, na strnitvi strokovnega potenciala vseh združenih delovnih organizacij in na drugi strani na racionalizaciji števila delavcev delovne skupnosti SOZD Slovenske železarn. Jedro teh teles naj bi sestavljali delavci delovne skupnosti, ki na konkretnih področjih delajo, in delavci posameznih delovnih organizacij, ki jim konkretna naloga predstavlja del njihovih rednih nalog oziroma imajo za njeno uresničitev posebne sposobnosti.

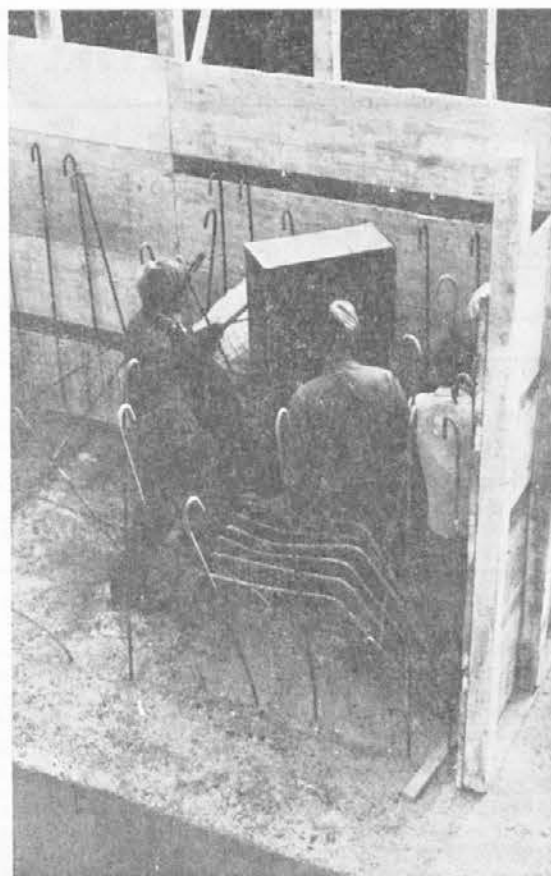
Komisija je delavskemu svetu predlagala, da poleg tekočega dela sprejme naslednja področja kot temelj delovanja komisije:

— utrjevanje družbenoekonomskih odnosov pri pridobivanju dohodka s skupnim prihodkom, skupnim dohodkom in svobodno menjavo dela. V teh odnosih nedvomno zaostajajo za tistimi, ki so jih opredelili v samoupravnih aktih;

— uresničevanje dogovorjene politike nagrajevanja po delu s sistemom, ki bo temeljil na skupnih osnovah in merilih za pridobivanje dohodka v Slovenskih železarnah vključno z metodologijo za izdelavo razvidov del in nalog;

— sklep, da oblikujejo lastno organizacijo blagovnega prometa, pomeni, da morajo najti ustrezno zasnovo zanj in izdelati potrebne samoupravne akte, kar bo zahtevalo veliko strokovnega dela, v katerega se bo skoraj v vseh

Gradimo

fazah morala vključevati tudi komisija;

— leto 1981 pomeni začetek novega srednjeročnega obdobja, zato je treba na ravni sozda takoj začeti z delom, v katerem bo pripravi planskih dokumentov sodelovala tudi komisija za uresničevanje zakona o združenem delu.

Predlagano zasnovo bodočega dela komisije za uresničevanje zakona o združenem delu pri delavskem svetu SOZD Slovenske železarn je na zadnji seji delavski svet obravnaval in jo tudi sprejel, hkrati pa imenoval novo

komisijo, ki jo sestavljajo: Albina Tušar iz železarn Jesenice, predsednica, ter člani: S. Ščerbič, J. Poljšak, A. Cigler, J. Znidar, M. Pristovnik, I. Zmaher, T. Suhar, M. Janša, M. Butorac, J. Blažič, J. Flander, I. Uršič, A. Cetinski, B. Bevc ter predsednik koordinacijskega sveta sindikata in predsednik sveta mladine v sozdu, predsednik delavskega sveta, predsednik zbora interne banke Slovenskih železarn ter predsednik odbora samoupravne delavske kontrole sozda.

M. Pristovnik

Kazalci rezultatov dela delavcev v TOZD

Zakon o združenem delu v svojem 140. členu določa, kateri so obvezni kazalci uspešnosti, s katerimi moramo biti vsi delavci dobro seznanjeni.

Ob vsakem četrtletju, pri periodičnih obračunih in zaključnem računu poslovanja veliko razpravljamo o posameznih podatkih, ki smo jih dosegli v nekem obračunskem obdobju. Žal pa se dostikrat premalo poglobimo v posamezne kazalce.

Ti kazalci so:

1. dohodek na delavca,
2. dohodek v primerjavi s poprečno uporabljenimi sredstvi,
3. čisti dohodek na delavca,
4. akumulacija v primerjavi z dohodkom,
5. akumulacija v primerjavi s čistim dohodkom,
6. akumulacija v primerjavi s poprečno uporabljenimi sredstvi,

7. osebni dohodek in sredstva za skupno porabo na delavca,

8. čisti osebni dohodek na delavca.

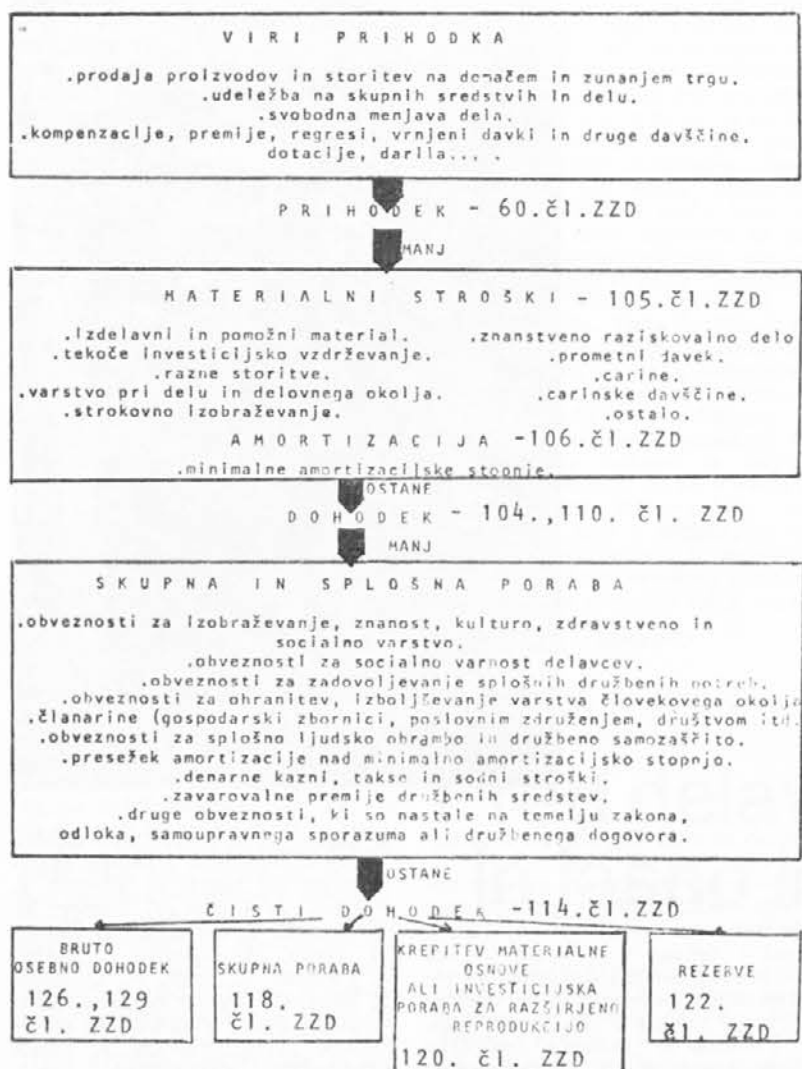
Kaj pomenijo posamezni kazalci

1. Dohodek na delavca je kazalec **produktivnosti** (proizvodnosti). Izračuna se tako, da se dohodek deli s poprečnim številom delavcev za dobo, za katero se ugotavlja dohodek.

2. Dohodek v primerjavi s poprečno uporabljenimi sredstvi je kazalec **rentabilnosti** (donosnosti). Izračuna se tako, da se dohodek deli s poprečno uporabljenimi sredstvi za dobo, za katero se ugotavlja dohodek.

3. Čisti dohodek na delavca je kazalec **produktivnosti** (proizvodnosti). Izračuna se tako, da se čisti dohodek deli s poprečnim številom delavcev za dobo, za katero se ugotavlja čisti dohodek.

SHEMA DELITVE PRIHODKA, DOHODKA IN RAZPOREDITEV ČISTEGA DOHODKA

4. Akumulacija v primerjavi z dohodkom je kazalec **akumulativnosti**. Izračuna se tako, da se akumulacija deli z dohodkom za dobo, za katero se ugotavlja akumulacija.

5. Akumulacija v primerjavi s čistim dohodkom je prav tako kazalec akumulativnosti. Izračuna se tako, da se akumulacija deli s čistim dohodkom za dobo, za katero se ugotavlja.

6. Akumulacija v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi je kazalec **rentabilnosti** (donošnosti). Izračuna se tako, da se akumulacija deli s povprečno uporabljenimi sredstvi za dobo, za katero se ugotavlja akumulacija.

7. Osební dohodek in sredstva za skupno porabo na delavca pri-

kazujejo doseženo raven osebnih dohodkov in skupno porabo na delavca. Izračunajo se tako, da se osebni dohodek in sredstva za skupno porabo delijo s povprečnim številom delavcev za dobo, za katero se ugotavljajo osebni dohodek in sredstva skupne porabe.

8. Čisti dohodek na delavca prikazuje doseženo raven osebnih dohodkov. Izračuna se tako, da se vsa delavcem izplačana sredstva za osebne dohodke delijo s povprečnim številom delavcev za dobo, za katero se ugotavlja čisti osebni dohodek.

Kakor je omenjeno, o vseh naštetih kazalcih razpravljamo ob sprejemanju periodičnih obračunov. Da bi bolje razumeli pomen teh kazalcev, prikazujemo primer za neko TOZD.

Zap. št.	Kazalec	Podatek
1.	Dohodek na delavca	144.036 din
2.	Dohodek v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi	0,25
3.	Čisti dohodek na delavca	114.584 din
4.	Akumulacija v primerjavi z dohodkom	6,5 %
5.	Akumulacija v primerjavi s čistim dohodkom	7,9 %
6.	Akumulacija v primerjavi v povprečno uporabljenimi sredstvi	0,10 %
7.	Osební dohodek in sredstva za skupno porabo na delavca	106.440 din
8.	Čisti osebni dohodek na delavca	69.986 din

Kaj pomenijo prikazani podatki

1. V TOZD so ustvarili 144.036 din dohodka na delavca.

2. Ustvarili so 0,25 dinarjev dohodka na 1 dinar uporabljenih poslovnih sredstev.

3. Čistega dohodka so ustvarili 114.584 din na delavca.

4. Ustvarili so 6,5 % akumulacije iz dohodka ali 6,50 dinarjev akumulacije na 100 din dohodka.

5. Ustvarili so 7,9 % akumulacije iz čistega dohodka ali 7,90 dinarjev akumulacije na 100 din ustvarjenega čistega dohodka.

6. Na 1 dinar uporabljenih poslovnih sredstev so ustvarili 0,10 dinarja akumulacije.

7. Osební dohodek in sredstva za skupno porabo so znašala na delavca 106.440 din.

8. Čisti osebni dohodek na delavca pa je bil dosežen v višini 69.986 din.

Za boljše razumevanje posameznih kazalcev prikazujemo še shemo 1, v kateri so lepo razvidni posamezni elementi, ki jih potrebujemo za prikazovanje kazalcev uspešnosti oziroma rezultatov dela delavcev in TOZD ali DS.

Kaj je celotni prihodek in kateri so viri prihodka

Iz sheme 1 je razvidno, kateri so viri prihodka. To so:

— Prodaja proizvodov in storitev na domačem in zunanjem trgu. To je vse blago in storitve, s katerimi ustvarjamo celotni prihodek na domačem trgu in z izvozom.

— Prihodki iz udeležbe na skupnih sredstvih in delu.

— Prihodki, doseženi s svobodno menjavo dela. Tak vir prihodkov imajo delovne skupnosti.

— Prihodki od kompenzacij, premij, regresov, vrnjenih davkov, od dotacij, daril...

Prihodki od kompenzacij ali izravnjav. Npr. v železniškem gospodarstvu smo doslej izgubo krili s kompenzacijo kot razliko med dohodkom, ki bi ga v železniškem gosp. morali doseči, da ne bi bilo izgube, in dohodkom, ki so ga dejansko dosegli.

Prihodki od premij so na primer državna podpora pri uvozu, večji proizvodnji itd. kot dopolnilo oz. stimulacija večjega izvoza ipd.

Prihodki od regresov so na primer povrnitev razlik med višjo nakupno in nižjo prodajno ceno (npr. surovine v kmetijstvu).

Prihodki od dotacij so npr. letna podpora ali znesek, odmerjen za plačilo stroškov izgube ali v druge namene.

Prihodki od vrnjenih davkov in drugih davščin, daril ipd.

Kaj so odhodki

Odhodki so pa po shemi 1 v drugem okviru. To so **materialni stroški in minimalna amortizacija**. Iz sheme je razvidno, da ZZD opredeljuje kot odhodek, v ožjem smislu pa kot materialne stroške naslednje:

— Izdelavni in pomožni material. To so vse porabljene surovine, material in električna energija.

— Tekoče investicijsko vzdrževanje (vzdrževalna dela).

— Razne storitve.

— Stroški za varstvo pri delu in varstvo delovnega okolja.

— Stroški za strokovno izobraževanje, znanstveno raziskovalno delo, prometni davek, carine, carinske davščine.

— Ostali stroški, kot npr. reklama, propaganda, reprezentanca, dnevnice, terenski dodatki in druga povračila stroškov.

Amortizacija po minimalnih stopnjah je proces iztrošenja neke vrednosti, najpogostejše proces trošenja osnovnih sredstev (zgradbe, stroji in naprave itd.).

Kaj so porabljena sredstva

To je seštevek materialnih stroškov in minimalne amortizacije, ki smo ju pravkar obravnavali. Ko od celotnega prihodka odštejemo porabljena sredstva (materialni stroški + minimalna amortizacija), dobimo oz. ostane dohodek (glej shemo 1).

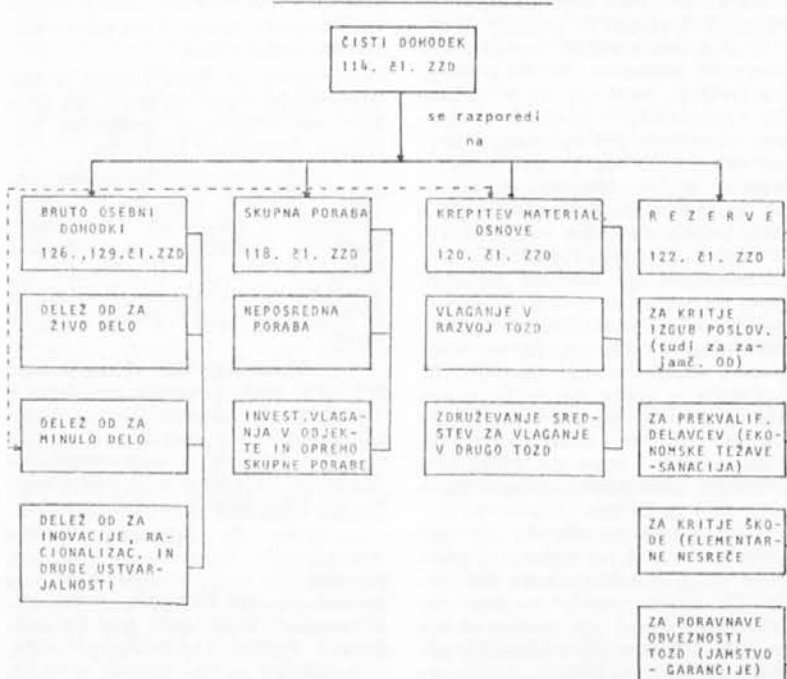
Dohodek ali novo ustvarjeno vrednost delimo oz. razporejamo namensko za **skupno in splošno porabo**, kot je razvidno iz sheme 1, in sicer na:

— obveznosti za izobraževanje, znanost, kulturo, zdravstveno in socialno varstvo,

— obveznosti za socialno varnost delavcev,

— obveznosti za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb,

SHEMA DELITVE ČISTEGA DOHODKA

Krožnice

— obveznosti za ohranitev in izboljšanje varstva človekovega okolja,

— članarine (gospodarski zbornici, poslovnim združenjem, društvom itd.),

— obveznosti za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito,

— presežek amortizacije nad minimalno amortizacijsko stopnjo,

— denarne kazni, takse in sodni stroški,

— zavarovalne premije družbenih sredstev,

— druge obveznosti, ki so nastale na temelju zakona, odloka, samoupravnega sporazuma ali družbenega dogovora.

Kaj je čisti dohodek

Če od dohodka odštejemo skupno in splošno porabo, pridemo do čistega dohodka (glej shemo 1). Čisti dohodek je tisti del dohodka, s katerim razpolagajo delavci v združenem delu. Razporeditev čistega dohodka je prikazana v shemi 1 in podrobneje v shemi 2.

Po shemi 1 se čisti dohodek razporedi na

- bruto osebne dohodke,
- skupno porabo,
- krepitev materialne osnove ali investicijska poraba za razširjeno reprodukcijo,
- rezerve.

Kaj je akumulacija

Za prikazovanje kazalcev uspešnosti poslovanja med drugim prikazujemo tudi **akumulacijo**, ki pa jo lahko različno opredelimo. Upoštevajoč metodologijo za izračun zakonskih enotnih kazalcev, se kot akumulacija pojmuje:

1. del dohodka za amortizacijo, obračunano prek minimalnih zakonskih stopenj,

2. del dohodka, ki je rezultat izjemnih ugodnosti na trgu in se uporablja za TOZD,

3. del čistega dohodka za poslovní sklad,

4. del čistega dohodka za izboljšanje materialne osnove dela,

5. del čistega dohodka za poslovní sklad za posojilo skladom federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja,

6. del čistega dohodka za poslovní sklad, po predpisih družbenopolitičnih skupnosti,

7. del čistega dohodka za rezervni sklad,

8. del čistega dohodka za druge sklade.

Če pa štejemo obveznosti do družbenih dejavnosti delovnih skupnosti, splošne porabe itd. tudi kot novo ustvarjeno vrednost oziroma dohodek, ki smo ga v tekočem letu ustvarili, je akumulacija v najširšem pomenu besede dohodek, zmanjšan za osebne dohodke. Če pa gledamo, koliko je akumulacije, ki jo lahko namenimo v razvoj lastne temeljne organizacije ali sami neposredno odločamo o investicijah v druge temeljne organizacije, ugotovimo, da je akumulacija seštevka 1., 2., 3., 4., 7., in 8. iz prej opredeljenega pojma.

Osebni dohodek in sredstva za skupno porabo sestavljajo naslednje kategorije:

- del čistega dohodka za bruto osebne dohodke,
- del čistega dohodka za inovacije, racionalizacije itd.,
- del čistega dohodka za neposredno svobodno menjavo dela,
- del čistega dohodka za stanovanjsko gradnjo,
- del čistega dohodka za druge namene v skupni porabi.

Čisti osebni dohodek sestavlja jo naslednje kategorije:

- akontacije OD iz delovnega razmerja,
- nadomestila OD za čas bolezni,
- ostala nadomestila OD,
- čisti OD po drugih osnovah.

Na koncu pa moramo še omeniti **poprečno uporabljena poslovna sredstva**, ki jih tudi potrebujemo za prikazovanje obveznih kazalcev uspešnosti po 140. členu ZZD. Težko je na tem mestu obrazložiti, kaj vse s tem pojmom razumemo. V grobem pa so poslovna sredstva, obratna in osnovna sredstva, ki sodelujejo v proizvodnem procesu in se ugotavljajo kot **poprečno uporabljena poslovna sredstva** ob periodičnih obračunih kot poprečno stanje. Enostavno povedano, pomeni dohodek v primerjavi s poprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi rentabilnost ali donosnost gospodarjenja.

To pomeni, koliko dinarjev dohodka smo ustvarili npr. na 1 dinar vloženih oz. uporabljenih poslovnih sredstev. Čim več dohodka ustvarimo na enoto uporabljenih poslovnih sredstev, tem bolj rentabilno (donosno) gospodarimo. Podobna ugotovitev velja za vse ostale kazalce rezultatov dela delavcev in TOZD oz. DS v tem smislu, da čim večje dosegamo, tem uspešnejši smo. Pomembno in koristno pa je podatke o doseganju posameznih kazalcev primerjati med dvema obdobjema ali pa z drugimi sorodnimi delovnimi organizacijami.

V tem članku smo hoteli vsaj malo razjasniti problematiko prikazovanja kazalcev, s katerimi morajo biti vsi zaposleni seznanjeni. Namen obrazložitve je bil, da bi jih vsi bolje razumeli in tako v tem smislu tudi pravočasno ukrepali, če bodo kdaj kazali slabe rezultate v primerjavi z drugimi.

J. R.

Dežurni zdravnik o sebi in nas

Noč je za spanje, pravi ljudska modrost, življenje pa je tako, da je treba ponoči tudi delati. To dobro vedo naši štiriizumenci pa dežurni vzdrževalci, gasilci in ne nazadnje zdravniki, o katerih bo govor.

Dr. Marijo Vodnjov, ki jo poznajo vse mamice, otroci in tisti, ki jo kličejo v nujnih primerih, tokrat srečujemo drugače. Ne tožimo o bolečinah, ne čakamo, da bi zapisala recept, pač pa vprašamo, kaj vse dela dežurni zdravnik.

»Kako je sploh organizirana dežurna zdravstvena služba?«

»Nudenje zdravstvene pomoči na domu je v koroškem zdravstvu organizirano v treh oblikah. V občini Radlje je zdravnik prisoten v zdravstvenem domu od 14. do 7. ure naslednjega dne. V

so dežurne samo do desetih zvečer. Po tej uri zdravil ni mogoče dobiti kje drugje kot v Velenju.«

»Kaj pa obiski ponoči? Kakšni bolniki kličejo? Jih je veliko?«

»Ponoči kličejo zaradi hudih nenadnih bolečin ali drugih nenadnih akutnih obolenj, za katera je res potreben obisk. Žal pa je dosti takih, ki so akutno opiti in jim je potrebna staznitev ali pa gre za urgenco pri kakem hišnem pretepu kot posledici takega stanja. Teh je največ ob plačilnih dnevih, torej med 10. in 20. v mesecu. Tudi bolniki, zasvojeni od tablet in droge, delajo velike težave predvsem v nočnem času.«

»Dežurni zdravnik mora torej biti pripravljen na vse mogoče, od zlomov do angin in pijanstva?«

»Ja, dežurni nikoli ne ve, kaj ga čaka. Pride dan, ko so samo ostareli ljudje, ali kak dan samo otroci. So kdaj sami dolgi obiski in drobne reči, kak dan pa sama huda obolenja. Menjavamo se dnevno. Na Ravnah je trenutno 7 dežurnih zdravnikov in en zdravnik. Zelo bi potrebovali dežurno ekipo (zdravnik, višja medicinska sestra, šofer, spremljevalec) zlasti za nujne primere, kot so delovne nezgode in prometne nesreče. Taka služba bi morala biti organizirana v turnusih, se pravi, da bi bile potrebne štiri ekipe. Sredstev za to pa ni. Se nagrajevanje za obstoječe dežurstvo ni ustrezno rešeno.«

»Kaj pa je pri tem najbolj težavno?«

»Ko zdravnik oddežura, bi moral imeti naslednji dan prosto. Tega pa si zaradi premajhnega števila zdravnikov ne moremo privoščiti, zato mora isti zdravnik, ki je ponoči obiskoval bolnike, zjutraj začeti z delom v ordinaciji.

Naša želja je, da bi v bolnišnico pošiljali res samo potrebne primere. A tudi to ne gre, predvsem pri ostarelih ljudeh, ki jih je vse več, so pa sami in ni koga, da bi jim nudil osnovno nego. Če bi imeli urejeno laično nego na domu, bi jih kar precej ne bilo treba poslati v bolnišnico.«

»Kadar zdravnika kličejo na oddaljeno kmetijo, ve, da bo pot samotna in dolga. Ali gre nerad?«

»Ko kličejo s kmetov, je pa vsak avto prepočasen, ker zdravnik takrat ve, da je zelo zelo nujno. Oni nikoli ne kličejo za prazen nič.«

»Povejte, prosim, še kaj, kar naj velja za vse.«

»No, zdravnik je tudi človek, ima svoj značaj kot vsakdo. Ljudje radi zamerijo, če zdravnik vzkipi, a največkrat je tak zdravnik po srcu in strokovnosti dober. Upoštevati je le treba, da ne upravlja s stroji, ampak z živimi, bolnimi ljudmi.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Dr. Marija Vodnjov

drugih treh tozdih pa je stalna pripravljenost, kar pomeni, da so dežurni zdravniki dosegljivi po telefonu ali UKV prav tako od 14. do 7. ure. Seveda gre zdravnik iz ordinacije tudi dopoldne, če je primer nujen.«

»So vsi klici upravičeni in koliko približno jih je na dan?«

»V občini Ravne je dnevno deset do petnajst obiskov. Polovica jih je čisto nepotrebnih, kajti gre za take bolnike, ki bi lahko brez škode sami prišli v zdravstveni dom. Namreč, upoštevati je treba, da v tem letu vsak popoldan dela ena ordinacija do šestih zvečer.

Nasploh zdravniki opažamo, da je največ naraščanja obiskov v večernih urah tja do 21.30. Na to ne vpliva zdravstvena vzgoja in prosvetljenost, ampak nova organizacijska oblika dela lekarn, ki

ZDRAVJE

OBNOVLJENA DIETNA NAVODILA V KZD

V Koroškem zdravstvenem domu smo doslej imeli zastarela in neprimerna dietna navodila. Zato smo jih obnovoili in poenotili.

Navodila so pisana po določeni metodologiji. Na začetku je poudarjena osnovna značilnost diete. Sledi seznam živil ali jedi, ki jih bolniku svetujemo ali odsvetujemo. Ta seznam služi bolniku za poglobitev znanja, predvsem pa za sestavo konkretnih jedilnikov, lahko pa tudi za preverjanje škodljivosti nekega živila. Nazadnje so prikazani primeri jedilnikov, po vzorcu katerih sestavi bolnik sebi ustreznega iz skupine dovoljenih živil.

Odslej bomo pričeli v vašem časopisu objavljati posamezna dietna navodila z namenom, da vam pomagajo pri ohranjanju zdravja oziroma pri zdravljenju bolezni.

Kaj bomo objavili

- 1. Želodčne diete:**
 - dieta pri akutnem vnetju želodca
 - dieta pri kroničnem vnetju želodčne sluznice, rani želodca in dvanajsternika (preveč kisline)
 - dieta pri anacidnem želodcu in anacidnem gastritisu (premalo kisline)
 - prehrana po resekciji želodca
- 2. Črevesne diete:**
 - dieta pri akutnem črevesnem katarju z drisko
 - dieta pri kroničnem črevesnem katarju
 - dieta pri kroničnem zaprtju
- 3. Jetrne diete:**
 - dieta pri akutnem vnetju jeter
 - dieta pri kroničnih jetrnih obolenjih
- 4. Žolčna dieta:**
 - dieta pri žolčnih obolenjih
- 5. Srčne in ledvične diete:**
 - splošni principi prehrane srčnega bolnika
 - zdravljenje visokega krvnega pritiska
 - dieta z malo soli
 - dieta z malo beljakovin
- 6. Varovalna dieta pred arteriosklerozo**
- 7. Dieta pri protinu ali gihtu**
- 8. Holesterinska dieta**

Nada Kadiš, referent za zdravstveno vzgojo KZD

DIETA PRI AKUTNEM VNETJU ŽELODCA

I. Hujše težave (krčevite bolečine, bruhanje in odpor do hrane) praviloma trajajo kratek čas, zato se prvi dan ali

(Nadaljevanje z 9. strani)

Drugo. Ljudje našega časa, predvsem mladi v urbanih naseledjenih, se premalo poslužujejo ljudske medicine, zdravilnih rastlin. Največkrat sploh ne vedo, kako bi s preprostimi obkladki, čaji in drugimi rečmi ublažili bolečine in jih celo odpravili.

»Dr. Vodnjovova, hvala za pogovor!«

Z. Strgar

dva priporoča čajna pavza oz. zdravilno stradanje. Uživamo le nesladkane ali slabo sladkane mlačne čaje (prednost ima kamilični). Koristne so tudi nekoliko pogrete lužnate mineralne vode.

II. Ko se bolezensko stanje začne umirjati, postopoma vključujemo v prehrano laže prebavljive in manj mastne jedi: kostne juhe, pretlačene zelenjavne jedi, razredčeno mleko ali sesekljano pusto meso.

— Jedi zabelimo z manjšimi količinami olja ali masla, ko so že pripravljene.

— Juhe ne smejo biti prevroče, napitki pa ne prehladni.

— Zelo škodujejo alkohol, cigarete in prava kava.

III. Po treh do osmih dneh preideimo na običajno hrano, vendar se še naprej izogibamo ostrim začimb, težko prebavljivim in premastnim jedem.

DOVOLJENO

Čaji: kamilice, rastlinski čaji z malo sladkorja, čaj z mlekom.

Juhe: sluzaste (riževa, ješprenjeva, iz ovsenih kosmičev), kuhane na vodi, zelenjavna juha brez prežganja, razmaščene mesne in kostne juhe, pasirana krompirjeva juha.

Zelenjava: korenje, cvetača, špinača, rdeča pesa, repa, kolerabica, buče (vso zelenjavo pretlačimo in zabelimo z oljem ali svežim maslom).

Krompir: kot pire ali kuhan v kosih.

Meso: teletina, kurecina (brez kože), jagnjetina, nemastne ribe, skuša, oslič, ščuka, postrv (meso naj bo zmleto in dušeno).

Močnate jedi: mlečne jedi (mleko razredčimo z vodo), zdrob, riž, močnik, testenine, polenta, rahli puding.

Pijače: razne slatine, ne preveč sladke limonade, sok iz svežih pomaranč.

Kruh: prepečenec, 1–2 dni star bel kruh, nemastni in ne presladki keksi.

PREPOVEDANO

Čaji: močan ruski čaj, vsi močno sladkani čaji.

Juhe: močne in mastne juhe, prežganka, juhe iz stročnic.

Zakuhe: vse mastne zakuhe (fritati, mesni zavitki, ocvirkovi štruklji).

Zelenjava: zelje, ohrovt, stročnice, kumare.

Krompir: pražen, pečen in ocvrt krompir, krompir v solati.

Meso: govedina, svinina, mastna perutnina s kožo, divjačina, mastne ribe (krap, jegulja, tun), praženo, pečeno in ocvrto meso.

Močnate jedi: cmoki, krompirjevo testo, vse vrste sladkih in mastnih peciv, slaščice, ocvrte na maščobi, slaščice, pripravljene z nadevi.

Sadje: vse vrste sadja.

Kruh: svež kruh.

IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

Nova podoba Kotelj

»Današnja naloga Hotuljcev je, da imamo urejen kraj in da gojimo dobre medsebojne odnose,« je dejal **Silvo Turk**, tajnik krajevne skupnosti Kotlje, in nadaljeval:

»Da moramo biti delavni in tovariški, je Prežih večkrat poudarjal že med gibanjem jugoslovanskega delavskega razreda in vseskozi do prerane smrti. Zato smo danes Hotuljci prvi, ki moramo dosledno izvrševati njegove ideje, ki so stalna naloga nas vseh. Zato smo tudi ob letošnjih Prežihovih slavnostih morali marsikaj postoriti v Kotljah, saj nismo mogli z neurejenim krajem pričakati obiskovalcev, ki so se udeležili slovesnosti na Preškem vrhu in v Kotljah. Tako smo končno uredili veliko dvorano v kulturnem domu Prežihovega Vranca kakor tudi zunanost doma. Asfaltirane imamo lokalne ceste, urejeno cestno razsvetljavo in avtobusno postajališče. Uredili smo pa tudi stare Kotlje. Hotuljci se zavedamo, da vsega, kar smo uredili konec septembra in prve dni oktobra, brez širše družbene skupnosti, še posebno pa brez pomoči kulturne skupnosti Ravne, nikoli ne bi. Prav delavci kulturne skupnosti so bili tisti, ki so ureditvena dela speljali do konca. Dali so svoj prispevek k današnjim urejenim Kotljam in Preškemu vrhu.«

»Čeprav ste pravi čas začeli adaptirati Prežihovo bajto in hlev, so bila dela opravljena zadnji čas.«

»Pri ureditvi Prežihove bajte in hleva so bile težave zaradi lastništva, šele potem smo lahko začeli z adaptacijo. Zelo ponosni smo lahko danes ob pridobitvi tako pomembnega pomnika ne samo Hotuljci, ampak vsi Slovenci. Že sedaj sta Vrančeva pot in Preški vrh privabljal številne občane, sedaj pa bomo hodili tja še raje, saj nas bo vselej pričakala urejena Prežihova domačija in spomenik Prežihovega Vranca.«

»Kako pa nasploh deluje krajevna skupnost — delegacije — in kje so težave?«

»Hotuljci smo lahko ponosni na svoje delegate v organih krajevne skupnosti, SIS in družbenopolitičnih organizacijah. Do danes ni bila kakšna seja nesklepčna. Največ težav pa nam povzročajo lokalne ceste v zaselkih, ki jih močno prizadevajo hudourniki. Da bi temu naredili konec, bo treba hudournike regulirati. O tem smo že večkrat obvestili SKIS. Vendar vsi vemo, kakšne aktivnosti so letos bile v občini (odhod Titove štafete, ureditev Kefrovega mlina, sedaj še Kotelj in Prežihove bajte). Pri vseh teh aktivnostih sta bila v veliki meri prisotna tudi SKIS in komunalno podjetje Prevalje. Zato ne smemo obsojati SKIS, ker hudourniki še niso v celoti regulirani.«

»Kako je z gradnjo vrtca?«

»Končno smo dobili glavni projekt, izmerjena pa je tudi gradbena parcela in urejeno financir-

ranje. Sedaj, ko bi lahko pričeli z gradnjo, pa moramo še dobiti neka soglasja in gradbeno dovoljenje. Upam, da bomo še letos zasadili lopate, saj moramo čimprej najmlajšim krajanom zagotoviti toplo varstvo. Izvajalca, Stavbenik Prevalje in Marles, zagotavljata, da bo vrtec lahko postavljen v 60 dneh, kar se tiče montažnih del. Ko bo vrtec v celoti nared, bo veljal štiri milijone din.«

Ob koncu nam je Silvo Turk še povedal, da je tudi njihova komisija za šport in rekreacijo delavna. Tako vodi akcijo, s katero bodo Hotuljci udarniško uredili športno igrišče pri osnovni šoli.

F. Rotar

SREČALI SO SE INVALIDI SLOVENSKE ŽELEZARNE

Prva oktobrska sobota je bila na Ravnah v znamenju invalidov Slovenskih železarn. Pred hotelom Merx na Čevovju smo se zbrali že v jutranjih urah, nato pa smo bili krepko »zaposleni« ves dan. Tako so se športniki pomerili v šahu, streljanju z zračno puško in kegljanju. V šahu so zmagali Jeseničani, v streljanju in kegljanju pa Ravenčani. Tako smo dobili v trajno last dva pokala, za leto dni pa se bomo hvallili še s prehodnim pokalom za največji zbir točk iz vseh panog. Istočasno s športniki pa smo se predstavili aktivov, strokovnih služb, ki se z nami ukvarjajo v podjetjih, in predstavniki družbenopolitičnih organizacij sestali na posvetu, kjer smo obravnavali našo problematiko. Vsi ostali udeleženci srečanja so se medtem z avtobusi popeljali na ogled naše doline.

Popoldanski del srečanja se je po kosilu pričel z vzpodbudnim pozdravnim govorom inž. Mitja Šipka, ki ga objavljamo v izveščku. Sledila je podelitev športnih odličij zmagovalcem tekmovanj, nato pa smo do večera plesali tako, kot so nam igrali »Štirje kovači«.

Tako je bilo letos. Naslednje leto nam bodo podobno srečanje pripravili na Gorenjskem in upam, da se tam spet srečamo.

D. Žunko

ZA HUMANE ODNOSE

Invalid je bil včeraj še zdrav človek, eden mnogih, ki živi v urejeni družbi in nima pretiranih skrbi, kako bo preživel in se uveljavil. Največkrat si dela skrbi sam po nepotrebnem, ker želi preveč, ali pa ga peklj zavist, da ima kdo drug več. Tako smo ljudje, kadar živimo v zdravju in izobilju.

Jutri pa se zgodi nesreča in tisti občan postane invalid, ki mu je prva skrb, kako si bo povrnil zdravje vsaj toliko, da bo preživel, kaj še, da bi pomislil na vse

skrbi, ki so ga trle včeraj. Toliko v premislek nam, ki smo še zdravi — toda vsi kandidati za invalide.

Ob besedi »invalid« žal marsikdo ne pomisli, da je ta človek prav tak kot vsi drugi, z enakimi pravicami in dolžnostmi. Če pa je kolektivu pri izvrševanju svojih obveznosti daroval še svoje zdravje, ima vse moralne prednosti, kajti zdravja ni mogoče plačati z ničemer.

Zapisniki sej aktivov kažejo predvsem pripombe in pritožbe, da invalidi nimajo primerno urejenega statusa, — da so kot ljudje prikrajšani in da družba zanje še ni storila dovolj.

Nikakor ne bi smeli dopuščati pavšalnega mnenja, da so invalidi breme družbi. Res so manj produktivni, niso pa breme, ker so svoj delež družbi do popolnosti dali. Družba mora oceniti, kako bi olajšala invalidom življenje in ta delež dati hvaležno in iskreno.

Graje vredna so stališča nekaterih ravnateljev tozdov in vodilnih struktur, ki matematično hladno računajo, kaj človek trenutno lahko daje. Če mnogo — je dobrodošel, če malo — je odveč in se ga skušamo znebiti. Morda ne boli toliko tanjša kurtina kot zavest, da si postal iz najbolj potrebnega najbolj nepotreben član družbe, in večkrat ne po svoji krivdi.

Tu ne gre le za samoupravne in medsebojne odnose, tudi ne

samo za medčloveške odnose, gre za pomanjkanje srčne kulture. Te pa z diktatom ni mogoče pričarati, mogoče jo je le privzgojiti, treba pa jo je tudi zapisati v samoupravne akte, ki te odnose urejajo.

Menim, da bi v skrbi za obstoj in v boju za življenje invalidi postali še bolj zagrenjeni, če pred sabo ne bi imeli tudi drugih ciljev, ki so vzvišeni nad materialnimi. Tako se vse bolj vključujejo v športno in rekreacijsko dejavnost. Taka dejavnost ruši meje med zdravimi in invalidi, zato delovne organizacije takih možnosti ne bi smele zanemarjati.

Se bolj pa človeka potešijo duhovne vrednote, kulturno delo. Malo je invalidov, ki se ne bi mogli kulturno aktivno izživljati. Taka aktivnost dvigne še tako potrto srce. Ne samo uspeh pred javnostjo, mnogo bolj osebno zadovoljenje in vrsta skritih modrosti, ki jih kulturno delo hrani, pride neopazno v dušo in prav tako neopazno spreminja obupnega v samozavestnega. Pregrad med zdravimi in invalidi ne morejo porušiti samo zdravi, dokončno jih lahko porušijo invalidi sami z aktivnim delom ne samo na sestankih aktivov, temveč z delom v vseh aktivnostih, ki so jim dostopne.

Ko sem nekajkrat srečal na vrhu Uršlje gore ali celo Pece invalida z berglami, nisem občudoval njegovih nadčloveških zmog-

ljivosti, ampak silno voljo tega človeka, da hoče zmagati in zmagal je že samo ob misli, da se bo spoprijel z življenjem.

V naši delovni organizaciji manjka poleg do podrobnosti urejenih samoupravnih odnosov do invalidov še marsikaj. Koliko smo razvijali rekreacijsko dejavnost za invalide — ali niso morda prepuščeni sami sebi?

Kaj je s kulturno dejavnostjo, kje so pevci — invalidi, kje so dramske družine — morda jih tja nismo povabili?

Kaj je s knjigami tudi za tiste, ki so prizadeti na vidu? Ali se kdo briga, koliko naglušnih ima moderne tehnične pripomočke, kako so jim dostopni in končno, kako je poskrbljeno, da se invalidi fizično in psihično čim bolj postavijo na lastne noge? Ni samo vprašanje denarja, ampak humanosti in srčne kulture, ki je in bi naj bila največja odlika naše družbe.

Že v začetku tega razmišljanja pa bi morali postaviti geslo: »bolje preprečiti kot zdraviti!« Preventiva je najmanj tako važna kot vse priprave na delo. Vse to bi morali govoriti predvsem zdravim. Bolj se jih tiče kot invalidov, popularizacija teh idej je dolžnost vseh, izvajanje načel pa največji dobiček, ki ga lahko družba pričakuje.

Pred vsem pa stoji Titove besede: »ČLOVEK JE NAŠE NAJVEČJE BOGASTVO«.

vatič in Švab. Med posamezniki je bil najboljši Prinčič, ki je v disciplini 100 lučajev mešano podrl 427 kegljev, tretji je bil Trefalt, četrty Hrovatič in šesti Švab.

Tudi pri streljanju je zmagal naš aktiv invalidov v postavi Ovčar, Homan, Šnajder in Hirtl. Med posamezniki je zmagal Jeseničan Bizjak 178 krogov, drugi je bil Ovčar — 176 krogov, tretji pa Vlado Homan 161 krogov.

V šahu je osvojil prvo mesto aktiv invalidov z Jesenic 23 točkami, naši pa so bili drugi z 19 točkami. Med posamezniki je bil najboljši Jesenek, ki je dosegel 8 točk.

ODBOJKA

Zenski turnir za lovoriko Maribora

Ob 60-letnici obstoja športnega društva Branik je bil v Mariboru močan odbojarski turnir, na katerem so nastopile tri zveznoligaške ekipe: večkratni državni prvak Crvena zvezda iz Beograda, Vukovar, Fužinar in domači Branik. Že v uvodnem srečanju so nove članice prve zvezne lige — odbojkarice Fužinarja — poskrbele za največje presenečenje z zmago nad Crveno zvezdo s 3 : 2. Še istega dne so naša dekleta igrala z Branikom in po dveinpolurni borbi klonila z 2 : 3. Dve naporni tekmi sta bili prevelika fizična obremenitev za našo mlado ekipo, ki jo razen Majdičeve sestavljajo same mladinke. V tretji tekmi je Fužinar premagal Vukovar s 3 : 1.

Ob zaključku turnirja za lovoriko Maribora so imele ekipe Fužinarja, Crvene zvezde in Branik po štiri točke. Prvo mesto je osvojila Crvena zvezda z najboljšo razliko v nizih (8 : 4), drugi je bil Branik (7 : 5), tretji pa Fužinar (8 : 6), Vukovar je bil zadnji brez dobljene igre.

Salonit prvi na Ravnah

Na Ravnah je bila zadnja preizkušnja članov pred pričetkom prvenstva v drugi zvezni ligi. V troboju med Fužinarjem, Mežico in Salonitom je zmagal slednji, s tem da Fužinar in Mežica nista nastopala s prvo postavo.

NAMIZNI TENIS

Drugi republiški selekcijski turnirji

Na Ravnah je bil drugi republiški selekcijski turnir za mladince, na katerem je tekmovalo 32 posameznikov. V prvi skupini je zmagal Stebih iz Maribora, drugo mesto pa je z enakim številom zmag (8 : 2) osvojil Pavič. Ginter je bil peti, Janežič pa osmi; v tretji skupini je osvojil Borut Kaker šesto, Mirko Auprih pa osmo mesto.

REKREACIJA IN ŠPORT

ŠPORTNE IGRE SLOVENSKEH ŽELEZARJEV

V Celju, Preboldu in Velenju so bile jesenske športne igre slovenskih železarjev, ki jih je organiziral delovni kolektiv Zične. Več kot 200 športnikov iz sedmih delovnih organizacij se je pomerilo v malem nogometu, namiznem tenisu, odbojki, plavanju in kegljanju. Le v odbojki so tekmovala tudi dekleta. Športniki naše železarne so bili tokrat zelo uspešni: v ekipni konkurenci so bili trikrat prvi, trikrat drugi in enkrat četrti. Rezultati po panogah:

Nogomet. V svoji skupini so naši premagali najprej Jesenice z 2 : 1, nato pa še Štore z 1 : 0 in se tako uvrstili za finalno tekmo z Zično, ki je bila prva v drugi skupini. Čeprav so bili naši fantje v popolni premoči, se je finalno srečanje končalo brez zadetkov. Pri streljanju kazenskih strelav so bili Celjani uspešnejši in osvojili prvo mesto. Pod vodstvom Novkoviča in Skiteka so za železarno Ravne igrali: Metulj, Kolar, Ivi Kokalj, Tone, Jehart, Jezernik, Janez Kokalj, Šuler in Ferlin.

Namizni tenis. Igralci so bili razdeljeni v dve starostni skupini: do 35 in nad 35 let. V konkurenci mlajših je bila prva železarna Jesenice, naši tekmovalci so v postavi Mirko Bauče, Sudar in Rožič osvojili drugo mesto. Pri starejših pa je naša ekipa premagala vse nasprotnike in osvojila prvo mesto v postavi: Maklin, Pandev in Pšeničnik.

Kegljanje. V Preboldu so se pomerile štiričlanske ekipe v disciplini 100 lučajev mešano. Zmagala je železarna Štore. Naši kegljanci so v postavi: Mlakar, Podojstršek, Kotnik in Paradiž osvojili drugo mesto. Med posamezniki

si je Ferdo Paradiž prikegljal srebrno kolajno.

Odbojka. Zenska ekipa železarne Ravne je brez izgubljenega niza premočno osvojila prvo mesto v postavi: Triplat, Barbič, sestra Ledinek, Kodrun, Tone in Rožen. Naša moška ekipa je v finalu z 2 : 0 premagala Jesenice. Za našo železarno so igrali: Ban, Ranc, Krenker, Steharnik, Razdevšek, Nabernik in Lupša.

Plavanje. V Velenju so se plavalci pomerili v prsnem in prostem slogu na 50 metrov. Razdeljeni so bili v štiri starostne skupine. Uvrstitve naših plavalcev:

prosto plavanje: v skupini do 25 let je osvojil Roman Polajner prvo mesto, Kapel je bil tretji v skupini od 25 do 35 let, Alfonz Polajner je dobil srebrno kolajno za plavalce med 35. in 45. letom, Tone Godec pa je zmagal med starejšimi.

Prsno plavanje: pri mlajših je bil Lapuh drugi. Dušan Erženičnik je zmagal pri naslednji starostni skupini, Drago Polanc je bil najhitrejši v skupini med 35 in 45 let, Kordež pa je bil med veterani tretji. V štafeti 4 × 50 m prosto so zmagali Jeseničani, naši pa so bili drugi.

Šah. Prvo mesto je presenetljivo osvojila Veriga. Naši šahisti so se tokrat uvrstili šele na četrto mesto, pa čeprav so igrali v najmočnejši postavi: Ristič, Žunec, Jesenek in Kolar.

MLADINSKE IGRE TREH DEŽEL

Telesno kulturna skupnost in zveza telesnokulturnih organizacij naše občine sta organizirali šeste mladinske igre treh dežel: Furlanije — Julijske krajine, Koroške in Slovenije. Več kot 300 mladih se je na Ravnah in v Meži-

ci pomerilo v košarki, rokometu, atletiki, namiznem tenisu in streljanju. V vseh panogah v ekipni konkurenci so zmagali mladi reprezentanti Slovenije. Za slovensko reprezentanco so uspešno nastopali tudi naslednji igralci namiznega tenisa: Ingrid Trbižan, Barbika Logar, Tanja Pandev in Mirko Auprih.

PRVENSTVO INVALIDOV

Na Ravnah so se pomerili invalidi Slovenskih železarj v kegljanju, streljanju in šahu. V skupnem seštevku so zmagali naši z 11 točkami, Jeseničani so drugi z 8, železarna Štore tretja s 7 in Veriga četrta s 4 točkami.

Pri kegljanju je zmagala železarna Ravne v postavi: Prinčič, Trefalt, Hro-

Razstrupljanje

